

Quarto principaliter viginti tribus supradicte domine consolatrici principali appropinquantibus et ei astantibus. **V**nus ex eis ante ceteros hijs eam verbis allocutus est. **O** domina illustrissima de glorie mundane carentia atq; priuatione nimis turbos. vestramq; consolationem mihi necessariam esse arbitror. at illa eidem protinus pro consolatione sibi impendenda de suis puellis quatuor adiunxit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella de glorie mundane carentia contristatum sic alloquitur. **N**escis quod quasi omnis artis se expertez probat. qui quod modicum est aliquid esse existimat. quippe in omni quasi facultate quod parum est vel modicum. pro nichilo computatur. **N**onne naturalis astruit philosophia quod id quod parum distat. nichil distare videtur. **N**onne et ethica parum transgredientem virtutis medius. negat vitiosum esse censendum. sed et politica generaliter affirmat quod ratio id quod modicum est accipit quasi nihil. **L**egum etiam facultas determinat modicum interuallum temporis tanquam nihil. continuum actum minime impedire. quod vna cum alijs consimilibus circa materiam iuris canonici doctores assumunt. **S**ed et sacra in scriptura reperitur modicum tanquam nihil in requie. et sic discurrendo per singulas facultates. facile iuenies. quod preter scientias mathematicas. que minuta considerant. omnes alie solent de modicis non curare. **Q**ua in re penso virtutem magnanimitatis omnium quodammodo inesse scientiarum facultatibus. **A**t vero hominum genus arte et rationibus viuunt. **M**emento igitur te hominem esse. et si natura tibi negat. esto tamen et tu vel arte magnanimus. et quod minimum quid esse probatur. tu ne magnum estimes. ne si eo carueris vel priueris. tanquam de eo quod aliquid est. cum sit potius censendum quasi nichilum pertuberis. **D**ozro quod nichilum sit eo quod per modicum quid mundana est gloria luculentissime demonstrat experta illa boetiana consolatrix. que de gloria disserit in hec verba. **Q**uia inquit sit exilis et totius vacua ponderis. sic considera. **O**mnem terre ambitum sicut astrologicis demonstrationibus accepisti. ad celi spacium. puncti constat obtinere rationem. id est ut si ad celestis globi magnitudinem offerat. nichil spacij proorsus habere iudicetur. **H**uius igitur taz exigue in mundo regionis quarta fere portio est sicut ptolomeo probante didicisti que nobis cognitis animantibus incolatur. **H**uius quarte si quantum maria. paludesque premunt. quantumque siti vasta regio distendit. cogitatione subtraxeris. vix angustissima inhabitandi hominibus area relinquetur

In hoc igitur minimo puncti quodaz puncto circumsepti atqz con-
clui de peruulganda fama .de proferendo nomine cogitatis. **T**ut
quid habeat amplum magnificumqz .gloria tam angustis erigu-
isqz limitibus artata . adde qd hoc ipsum breuis habitaculi septu
plures incolunt nationes lingua moribus totius vite ratione di-
stantes . ad quas tum difficultate itinerum . tum loquendi diuersi-
tate . tum comercij insolentia . non modo fama hominum singuloru
sed nec orbium quide peruenire queat . **E**cate deniqz . **M** . tullij sicut
ipse quodam loco significat nondum caucasum montem . **R**omane
reipublice fama transcendat . et erat tunc adulta parthis . etiaz ce-
terisqz id locorum gentibus formidulosa . **V**ides ne igitur qd sit an-
gustata . qd oppressa gloria . qua dilatare ac propagare laboratis . **A**n
ubi romani nominis transire fama nequit . romani hominis gloria
progredietur . **Q**uid qd diuersarum gentium mores inter se atqz in-
sticuta discordant . ut quod apud alios laude . apud alios suppli-
cio dignum iudicetur . **Q**uo fit ut si quem fame predicatio delectat .
huic in plurimos populos nomen proferre nullo modo conducatur
Erit igitur prouulgata inter suos gloria quisqz contentus . et intra
vnius gentis terminos preclara illa fame immortalitas coarabis-
tur . **S**ed qd multos clarissimos suis temporibus viros scriptorum
inops deleuit obliuio . quanqz quid ipsa scripta proficiant que euz
suis auctoribus premit longior atqz obscura vetustas . **V**os vero
immortalitatem vobis propagare videmini . cum futuri famam tyis
cogitatis . **Q**uod si ad eternitatis infinita spacia pertractes . quid
habet qd de nominis tui diurnitate leteris . **V**nus etenim mora mo-
menti si decem milibus conferatur annis . quoniam vtrumqz spaci-
um diffinitum est . et minimu licet . habet tamen aliquam portionem .
Et hic ipse numerus annorum eiusqz qualibet multiplex ad inter-
minabilem diurnitatem nec comparari quidem potest . **E**tenim fi-
nitis ad se inuicem fuerit quedam . **I**nfiniti vero atqz finiti . nulla vnqz pote-
rit esse collatio . **I**ta fit ut qualibz plixi tyis fama si cum in exhausta
eternitate cogitet . non parua . sed plane nulla esse videat . **N**ec illa
gloriosa consolatrix . cuius ex dictis gloriosis pariter et consolatorijf
sequit neminem debere de priuatione vel mundane glorie carentia
desolari .

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait . **Q**uomodo frater inani gloria pasci . auc-
ita saginatus queris impuguari . qd salsa tristis mortis de pro-
ximo imminentis sua amaritudine insipidam reddit . **Q**d si non que-
ris . nec inde si carueris te vlla maet tristitia **D**oro mors immines
vel inopinate nata amputare vitam . haut dubium omnem gloriam
ne dicam insipidam . proesus spernendam reddit . **P**inde illa musa
boetiane tristicie suo mitigatiua carmine olim sic cecinit . **L**icet

remotos fama per populos means diffusa linguas explicet. et magna titulis fulgeat claris domus. **Mors** spernit altam gloriã. **hec illa.** Verum quod spernendum omnium merito sententia iudicatur illo non habito vel amisso. contingit facile consolari.

LIH. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Mirum est si quem delectet collum iugo grauiſſimo continue preſſum in altum portare. et non potius proclium. terraz ante oculos positam contemplari. **Q** si primum non delectat. quomō erit q̄ contrarium eius quenq̄ grauet. **M**inime inquires. **Q**ueso igitur dicito mihi cur te grauat. si non vales p̄ mundanam gloriã cornua erigere. atq; in altum collum porrigere. quod constat fore mortalitatis iugo alligatum. **T** cuius profecto iugi preſſura vnq̄ se excutere non valebit. **I**ta ne est o superbe. o gloriã inanis cupide. **C**ur igitur memoz. quia terra es et in terrã ibis. terram ipsam submisſo collo non potius consideras. q̄ colluz ita preſſum tanq; grauiſſe subiugatum inconsiderate erigere. atq; in mundi gloriã extendere te delectet. **A**udi quid musa boetiane tristitie mitigatiua cecinerit. seu potius cum admiratione fuerit lamentata. **Q**uid o inquit superbi colla mortali iugo frustra leuare gestiunt. **M**ors spernit altam gloriã. **I**nuoluit humile pariter et celſuz caput. **E**quatq; summis infima. **E**ozte inquires o vane gloriã. **N**onne optabilis est gloriã etiam ipsis mortalibus que nimirum ipsi mortũ superſtes erit. **Q**uid ni sit optabilis. **N**ōne dicit scriptura. **O** q̄ pulchra est caſta generatio cum claritate. **I**mmortalis est enim memoria illius. quoniam et apud deum nota est. et apud homines. **S**ed consideratio huiusmodi te non moueat. si tibi p̄ te claritas nominis memorabilis non manebit. **E**ateoz quidem claritatem huiusmodi vtcunq; fore pulchram. **S**ed apud quem attendendum. **P**rofecto apud deum cui nota est. et apud homines. **A**t vero apud te minime. **T**ibi siquidem non sicut ipsis est immortalis. claritas futuri nominis. quid tibi confert nunc viuenti. **N**ihil quasi. nisi dum preſens fuerit etiam mortuo te cōferret. **F**litter per modico solum tempore conferret. quod modicum vt est dictuz pro nichilo est deputandum. **S**ed ecce claritas si quando preſens erit te mortuo q̄ parum tibi tũc conferat. **H**oc dſolatrix boetij mſice sic ostendit. **V**bi nunc fidelis ossa fabzicij manent. **Q**uid brutus aut rigidus catho. **S**ignat superſtes fama tenuis pauculis inane nomen literis. **S**ed q̄ decora nouimus vocabula. **N**um scire. consumptos datur. **I**acent ergo proſus ignorabiles. **N**ec fama notos efficit. **h**ec illa. **C**ui profecto et ratio suffragatur. **E**cce eius q̄ moritur spiritus. aut ad inferos descendit. aut ad purgatoria loca. aut in celũ pergit. **I**n inferno claritas nominis etiã si innotesceret. minime spiritum delectaret. sed foſſan amplius cruciaret. **L**ocus

siquidem solius tristitie est infernus. In purgatorio autem si bene quidem agnita, aut gaudium pareret, aut quod dubium manet dolo, rem purgatorium paululum mitigaret. **E**ositan tamen cum et ibi sit tempus flendi non gaudendi, agnosci quemadmodum premititur non contingeret. **A**udi patres clareuallis. **E**lij inquit adaz genus ambiciosum et auarum, quid vobis cum diuitijs terrenis et gloria temporalis, que nec vere, nec vestre sunt, si vestra sunt hec, tollite ea vobiscum, sed homo cum interierit non sumet omnia, nec descendet cum eo gloria eius. **D**oro in celo quis inibi tam noticie quam leticie locus extet. claritas tamen terreni nominis, contemni solet ubi conceptum de potioribus gaudijs omnino preualet. **A**udi expertam illam boetianam consolatricem, cuius et supra meminimus. **S**i bene inquit sibi mens conscia terreno carcere resoluta celum libera petit, nonne omne terrenum, negocium spernet, que se celo fruens, terrenis gaudet exemptam. **H** illa.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. **Q**uid turbaris o amice? **S**tultus es an sapiens. **P**rofecto si gloriam amicam queris, stultus esse probaris. **F**allosque tibi nomen tribuitur gloriosum. **S**i igitur sic stultus gloriam consequeris, non nisi turpem amicam habebis. **V**erum si quare te gloriam affectantem stultum dixerim scire velis. **E**cce id, circo sic dixerim. **N**am quod sapientis est in te non inueni. **S**iquidem qui sapiens est, bonum suum, conscius sibi, vulgari opinione non metitur, sed potius veritate, atque pro nichilo gloriam reputat, quam quod loci ac temporis circumstantia, ut angustam nimium parumpedit, hec est reuera sententia quaz boetiana consolatrix luculenter protulit in hec verba. **G**loria inquit quam fallax sepe, quam turpis est, plures enim magnum sepe nomen falsis vulgi opinionibus abstulerunt, quo quid turpius excogitari potest. **N**am qui falso predicantur, suis ipsi necesse est laudibus erubescant. **Q**ue sic etiam meritis conquisita sit, quid tunc sapientis conscientie adiecerit qui bonum suum non populari rumore, sed conscientie veritate metitur. **Q**uod si hoc ipsum propagasse nomen pulchrum videtur, consequens est ut fedum non extendisse iudicetur. **S**ed cum vix paulo ante disseminari plures esse gentes, necesse sit ad quas vnius fama hominis nequeat peruenire, fit ut quem tu estimas esse gloriosum, proxima parte terrarum videatur ingloriosus. **I**nter hec vero popularem gratiam, nec commemoratione quidem dignam puto, que nec iudicio venie, nec unquam firma perdurat, hec illa. **C**ertum est igitur quam fallax gloria, et vana est eius qualiscumque pulchritudo, cuius peripodus nimium breuis ostenditur dum summus pontifex coronatur. **T**unc etiam stупpa in altum piecta seu porrecta accedit, et dum sic accesa continuo consumitur, alta voce proclamatur. **S**ic transit gloria mundi.

Capitulum secundum continens consolationes super carentia humane laudis. et specialiter de factis bonis. ut de actu predicacionis vel consimilibus alijs.

Secundo post premissa ad dominam consolatricem supradictam accessit et alius tristis. super materia premissi capituli querulando. cui illa huius rei gratia. per consolatione de suis puellis quinque assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. **Ut** quid frater de eius querularis carentia. quod tibi si adesset non prodesset sed magis nociuus esset. **Vis** hoc scire de laude. et primo quod laudatio non prodest. **Audi** magnum patrem **augustinum**. **Bonum** laudare. non laudato. sed laudantibus prodest. **Doceo** si vis scire quod laus ipsi laudato sic nociua. utpote que laudatum facile reddit elatum. **Audi** magnum antistitem. **Ambrusium** loquor. **Illo** inquit potissimum tempore merita sanctitatis extollo. quando nec laudantem adulatio. nec laudatum temperat elatio. **Lauda** ergo post periculum. **predica** securum scilicet post mortem. nam subiungit. quis autem uiuens tute possit laudari. quasi dicat. vix ullus vel nullus. nonne igitur patet quod laus ipsi laudato dum uiuit facile est nociua. que dum facit elatum. quasi exalta. ipsum reddit seipsum ignorantem. et quid hoc periculosius esse possit.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. **Nonne** amice hoste carere bonum est atque consolatorium. **Eate**are hoc necesse est. **Sed** quid. **Certe** laus est homini velut hostis. que vix unquam absque suo periculo eua dere potest. **Vis** scire hoc de laude. **Audi** magnum patrem **Augustinum** de laude. hoc de qua loquitur supponentem. **Nemo** inquit huius hostis vires sentit. nisi qui ei bellum indixerit. quia et si cuiquam facile est laude carere dum negatur. difficile est tamen ea non delectari. cum offertur. **hec ille**. **Sed** dices forte. **Nondum** plene noui vel quibus modis laus sit hostis. **Hoc** igitur pacto id noueris. quod scilicet ad modum hostis alios cruciat. alios malos esse manifestat. et utroque per consequens hostem se esse declarat. **Iustos** enim cruciat. et iniquos reprobos demonstrat. **Audi** egregium patrem **gregorium**. **Laus** inquit sua iustos cruciat. et iniquos exaltat. quos dum letificat. reprobos monstrat. **Hec ille pater**. **Hec** certe de numero iustorum quos laus cruciat ille doctor fuisse videtur. cui quodam dum ipse optime predicasset dicente. **benedictus** sermo oris tui. ipse respondit. **Sed** maledictus sermo oris tui. quasi dixerit.

quia mihi ut hostis nocuisti. ore me laudando.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Cur frater laudes appetis de recto opere? cum multo melius esset illa carere. Vis scire quare? Audi gregozii pape egregium verbum pro ratione. Cuz inquit pro recto opere laus transitoria querit; eterna retributione res digna. vili precio venundatur. **H** ille sed nonne melius esset commercio hoc carere? Certe sic. Sed esto. qd pro bono opere laus humana non queratur. sed non quesita offeratur. atq; ob hoc eterna retributio non negetur. Adhuc tamen carentia ipsius utilior esse probatur. eo qd ob ipsam carentiam excellentior homini apud deum retributio reseruatur. Vis hoc scire? Audi rursus predictum patrem egregium. actus ocultos manifestis miraculis et laudatis preferentem. Caritatis inquit et pietatis miracula amate. que tanto securiora sunt. quanto et occulta. de quibus apud deum eo maior fit retributio. quo apud homines minor est gloria. **hec ille pater.** Vnde frater ymagineris tenebram misceri luci. et venenum cibo delectabili. quando pro bono opere laus seu gloria que est apud homines. miscetur expectanda de glorie apud deum.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. O frater. forte libenter scires presertim si sis doctor ecclesiasticus. quibus rebus bene predicantis. bene legentis. et disputantis. seu vtiliter docentis. laus sit similis. Ecce primo laus ista est velut echo. Sicut enim voce clamantis recepta in concauitatibus altorum montium. seu cauernis. ad resonantiam dispositis echo resultat. tanq; res vana sonans per modicum. et cito transiens. Nichilq; post se relinquens. Ita actu bone predicationis vel doctrine per concauitates aurium vsq; ad eleuatas mentes per gratitudinem resonantes perueniente. resultat per ora auditorum laus predicta que est vana velut echo sonans per modicum. et nihil post se boni relinquens. que nec curanda est. sed magis habenda ludibrio velut echo. Rursus scias qd laus auidicta est quasi fumus seu virgula fumi. euaporare solita ab ignito eloquio ubi dei. seu ab ipsis auditoribus igne forte caritatis inflamatis. que predicanti. seu docteri reddunt huiusmodi fumum laudis. qui ad modum veri fumi ipsorum doctorum sepe cecum vel cecutientem facit. Vnde vnde auditores illuminantur. inde doctor ipse oculos ad fumum huiusmodi dirigens vel exhibens spiritualiter excecatur. Cur ergo propter carentiam huius fumose laudis contristatur. cum magis ei gaudendum esset. et qui bus predicauit congaudendum de suo a se recepto lumine cognitionis. et igne diuini amoris. cum ignis hic. et lumen hoc sint de familia solis iusticie. et per consequens ad modum materialis ignis et naturalis luminis de familia corporalis solis existentium habent se de ape intuentium corda lenificare. sicut de lumine naturali

thobias ille senioꝝ innuebat cū dicebat. **Quale gaudium mihi erit?**
qui in tenebris sedeo. et lumen celi non video?

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. **O** frater si ut soror mea p̄memorat p̄dicatoꝝ sis. vel doctoꝝ ecclesiasticus. memento officij tui. Nempe doctoꝝ ecclesiastici ex statu suo seu officio habent. q̄ sunt q̄si dei et sanctoꝝ hystriones et mimi. laudantes deum in se. laudantes quoq; eum in sanctis suis. **Quemadmodum** igitur hystriones seu mimi quibus pro suis dictaminibus dominos laudantibus. siue pro iocoso ipsoꝝ solacō. p̄sertim in nuptijs. v̄l alijs magnis festis datoꝝ solent assignari. p̄orsus stulti essent et fatui. si p̄ datoꝝibus pauperes habere magis vellent et tenaces. quando dños vel p̄ncipes diuites et liberales habere possent. **Ira** profecto p̄stultis sunt habendi haud dubium et insanis illi p̄dicatoꝝ seu doctoꝝ. qui p̄ officio suo quod exercent ad laudeꝝ dei. p̄sertim in festis nuptialibus dei et ecclesie tanq̄ sponse nuptiali thalamo p̄parate. pauperes et mendicos pro datoꝝibus siue remuneratoꝝibus qui vana laude. aut minimis rebus alijs eos remunerant habere desiderant. et non potius deum ipsum p̄ncipem vniuersi qui est diues in omnes. qui p̄ cunctis. iustus remuneratoꝝ est et liberalis. qui esset et ipsoꝝ. dummodo solū vellent. merces magnanimis

Capitulum tertium continens consolationes super honoꝝis amissione vel carentia.

Quercio post p̄missa ad dominam consolatricem p̄ncipalem accessit et alius tristis. de honoꝝis amissione et carentia perturbatus. cui illa ad consolandum eū de suis puellis quatuor deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima itaq; puella sic ait. **O** amice si honoꝝis scires accidentia. nō ita de honoꝝis carentia te esse anxium oporteret. **Nimirum** honoꝝ sollicitudo semp comitatur. longa duratione minime otinuat. et de habito cum delectatōe. p̄lixioꝝ eius q̄ sit d̄lectatio displicentia subsequitur. **Vis** hec tria scire de honoꝝe. **Tu** di illum petrum **Fauēnensem**. **Diuitias** inquit et honoꝝes sollicitudo inseparabiliter comitatur. mundi pompa. et fauoꝝ populi fumus est. et aura subito euanescens. que si plerumq; placeant. penitudinem inducunt. et si delectant ad modicum. p̄ductioꝝe spacio displicebunt. **Hec ille.** **Sed** et causam adicit displicentie. **johannes** os aureū p̄sertim indebiti honoꝝis. **Honoꝝis** inquit magnitudo hijs qui non in digno viuunt honoꝝe. cum ul̄ incipit esse penarum. **Hec os aureum.** **S;** hoc non credatur tantum de penis dici futuris. quoniam et in p̄senti honoꝝ est penalis. **Quippe** magna occupatio est penalis. **Sed** sicut ait ille gregoꝝius pater egregius.

Plus in hoc mundo honor q̄ despectatio occupat.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. **O** amice. **C**ur querularis q̄ ad magnos honores preproppere non ascendis. **T**u nescis quid appetis. **T**u queris statum: et inuenis casum. **T**u queris per ascensum honoris crescere in altum: qd̄ si etiā d̄tingeret. decresceres et descēderes in pfūdū. **V**is scire q̄ sit ita? **P**rocedat i mediū egregi⁹ ille dñici gregis pastor **gregorius**: et p̄positū mox declaret. **C**asum inquit appetit. qui ad summi loci fastigia postpositis gradibus per abrupta querit ascensum. **S**cimus autem q̄ edificati parietes non prius tignorum pondus accipiunt. nisi a nouitatis sue humore siccantur. ne si ante pondera q̄ solidentur accipiant. iunctaz simul fabri. cam ad terram deponant. **hec pater ille**: que et in venerabili decretorum volumine recitantur. **A**udi. eundem rursus. quemadmodum in iam dicto volumine recitatur. **Q**ui inquit nititur ad altiora conscendere. quid aliud agit nisi vt crescendo decrescat. et ascendēdo altius exterius. interius in profundum descendat.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. **N**escis frater q̄ si dixerimus quia peccatū non habem⁹. nos ipsos seducimus. et veritas in nobis n̄ est. **S**iquid p̄fecto si peccatis nostris addamus honores. quanto hoc magis fecerimus. tanto plus testante illo gratiano proculdubio puniemur. **S**ed nonne melius est pro breuissima nostra p̄p̄odo honore carere quantocunqz. q̄ addere nobis vel minimum gradū pene. p̄sertim eterne. si sicut astruunt patres nostri. **D**ene future. siue purgatorie. siue infernales. sunt penis huius mundi grauitate incomparabiles.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. **O** karissime quare exhibitionē queris honoris. que premium est virtutis. **N**escis q̄ ad impossibile tendis. **N**empe in hac vita non est retributio malicie vel virtutis: et si aliqua fit. non fit iuxta condignum. sed est tantummodo quidam gustus. **S**i autem bonum opus fortassis faceres. p̄fectum tuum simul faceres. si pro illo tanq̄ mercedem honorem nō requireres. **S**cias enim pro constanti. q̄ qui pro bono quod agit temporaliter remunerari non querit reuerentia vel honore. aut alio quocunqz. illius ipse deus magna nimis merces erit. **S**ane de materia p̄sentis capituli poteris per neptes meas inferius plenius edoceri.

Capitulum quartum continens consolationes sapientis. nec vilitate. nec laude. vel honore premiati. et specialiter super carētia magistralis honoris. seu doctoratus. aut lectoratus solennijs.

Quarto post premissa ad dominam consolatricem sepedictam accessit et alij tristis. ei sup materia premissi capituli conquerendo. cui mox illa pro consolatione de duabz suis puellis pulcherzimis puidit.

C. I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. **O** vir sapiens. si tamen sapiens. qui min9 sapias q̄ deberes. cur sapiunt tibi aliena. cum tibi sufficere deberent que habes ppria. sola sapientia habita. **T**udi super hoc alatum quendam dignam memoria contra contemptum sapientie et sapientum sententiam pferentem. **C**um inquit sapientia temporib9 nostris nulli9 fruct9 premietur stipendijs. nulli9 fame eam fauoris aura extollat. **I**psa non pecunia honoris titulos et laudis emac pzeconia. **S**ola tamen sapientia super omnem possessionem pzeeminet generosa possessio. que sparsa colligitur. erogata reuertitur. publicata suscipit incrementum. per qua nobiles conscientie thesaurus secretis penetralib9 mentis innascitur. fruct9 iterne delectationis acquiritur. **H**ic sol est per quem mentis lumine diescit in tenebris cordis oculis deliciosa animi paradisa. h̄ in celeste. terrenum in imortale. caducū hominē in deū deifice imitationis ouertit. **H**ille

C. II. CONSIDERATIO.

Secunda puella virum ppter magistralis honoris carentia spāliter tristatum aggredit9 in hunc modum. **D**ocebo te inquit si volueris qualiter possis breui adipisci solenniozem doctoratum. quo plerumqz omnib9 qui sunt doctorib9 tenebis cathedram celestiozem. ipsiqz vix pedum tuozum erunt ad scabellum. **N**onne coerupti sunt in studijs suis. et vt plurimum nō est qui faciat bonuz. nec dum viuere didicere. **C**omponere ergo mores. sectare virtutes. sanctam ducas vitam. in vigilijs. in abstinentijs. in orationib9 sedul9. **I**n abstinendo a verbis otiosis ne dicam periculosis. et ubicunqz sederis admirabilis eris in cordib9 eoz. **O**mnisqz locus erit tibi pro cathedra. gloriofusqz atqz motuus cordium doctor eoz eris. nō doctor modo paruuloz. non doctor vel magister nouicioz. s̄ doctor viroz illustrioz. doctor doctorozum. quozum coram te interiores spiritus p te et si nescias. absqz veratiōe tui spirit9 tanq̄ pueri recipient disciplinas. duz nō statim pficiunt lectionemqz reportauerint. utpote que sup vires eoz sit. qui sine voce etiam in silentio es de magnis locutus. magnaqz doctus. **D**ulchrozum em̄ exēploz positione ipsos demōstratione ad oculū docebis viuere. et bene viuere. viuere sancte. viuere virtuose. **E**st ne aut excellens h̄ doctrina. **E**st omnino. **T**udi in simili materia vel eadem. dulcissimū illuz clareuallensem de apostolis pzedicantē. **N**ij sunt inquit mgi

nostri qui a magistro omnium vias vite plenius didicerunt. et docent
vos usque in hodiernum diem. Quid ergo docent apostoli sancti non
piscatoriam artem. vel scenofactoriam. et quidquid huiusmodi est:
non platonem legere. non aristotelis versutias inuersare. non se
discere. et nunquam ad veritatis scientiam peruenire. docuerunt me vi-
uere. putas parua res sit scire viuere. **M**agnum aliquid. immo ma-
ximum est. **H**ille. In hac ergo artem. in hac sapientia sanctorum. que
ars est artium regimen animarum malle debes magisterium conse-
qui. et tale quod premititur officium doctoratus. quod cuiusvis sco-
le regimen. aut doctoratus fastigium quantumlibet excellens.
Sed dices forte non est leue ad magisterium tale conscendere qua-
le polliceris. **A**deptumque modicum affert honoris. **E**rras omnino:
summo cancellario qui hac in facultate pro certo facili. omnes do-
ctorisat docente pariter et dicente. **I**ugum meum suauis est. et onus
meum leue. **V**eruntamen et si nouellis sit clericulis. non omnino
leue. grauius multo fore scias magisterium vulgaris nominis adi-
pisci. **H**oc enim nonnullas abstinentias. pluresque vigilias. labores
et expensas euiscerationemque sui corporis usque ad cerebri et medul-
le ossium exinanitionem requirit. plurimosque ob labores homini excessi-
uos ad insaniam perduxit. **D**oro de honore quod loqueris. frus-
tra minusque prudenter adiecisti. hoc enim vanitatem iudicat ad-
huc tuo animo adherentem. pro: sus pellendam a sede mentis tue.
Scriptureque nescium vel oblitum testatur cum dicat noster. **S**im-
phonides. **N**imis honorati sunt amici tui deus: nimis confortatus
est principatus eorum. **R**udeo quoque securissimus polliceris: vir-
tutem in te sanctamque vitam honorabunt: cum nouerint multo plu-
res que prescise quodcumque doctoratus officium in hoc mundo. **L**au-
dabitur enim ab hominibus consideratiuis studiorum tuum interi-
us inera cubile cordis tui. considerabitur in memorie tue armario
liber vite spiritualis. liber caritatis. summaque virtutum operibus
declarata. summa nichilominus etiam viciozum per te efficaciter re-
probata. **A**duertetur que studio incumbis: libro sapientie actuali
consideratione posito super pulpitem tui volubilis seu discursiui
intellectus: videbitur quoque manifestius scole ac doctrine tue ef-
ficacia. atque ad profectum plurimorum docendi facilitas per exem-
plozum positionem. quibus te exhibueris in morum honestate oibus exem-
plarem. **E**t nonne hec et similia merebuntur apud homines. apud
angelos. apud deum et sanctos vniuersos. approbationem omni-
modam pariter et honores: hoc notato: hec versentur in animo tuo
Sed et pariter audito insignem illum jeronimum presbiterum de quibusdam
loquente in monasterijs institutis. **Q**ui inquit spes diuersarum multo tpe
didicerunt. qui oim fuerunt minimi ut primi oim fierent. quos nec ipsa
esuries. nec satietas aliquando superauit. qui paupertate letantur

quorum habitus. sermo. vultus. incessus. doctrina virtutum est. hec ille
Nonne ergo omni vulgaris appellatōnis decoratu. melius atque glo-
riosius est homini doctrina pollere. et hō modo dicere quo nō solū lingua.
sed omnia predicta. scilicet habitus. sermo. vultus. incessus etc. simul docēt
et sibi inuicem testimoniū phibent. doctoremque cōstituant. quā tali-
ter docens. nequaquam sibi ipsi contradicit. quemadmodum alij qui sepi-
sime quod verbis predicant. quasi multis contradicētes moribus im-
pugnant. **C**eterū tali de quo loquor doctore nequaquam ea deerūt.
vel in equiualeuti que gratis doctoribus alijs impenduntur. Ni-
mirum tali non minus quam alijs laus haud dubium p̄maxima debet
et redditur. **I**dem dico de doctoratū insignibus. et cōmuniter accēti-
bus ut de pirreto et veste honoris. de cathedra magistrali. et de lo-
co honeste sessionis. et lauta p̄curatione in diuinis. de mansioneque
condigna. et de honesta comitiua vel familia. **V**is scire de laude.
Profecto constat virum talem iustum esse. sed teste scriptura memo-
ria iusti cum laudibus. constat talem virtuosum esse. sed laudabiles
virtutes dicimur ut ait aristoteles in suis moralibus. constat docto-
rem talem pulchro studio deditum esse. atque deditum in virtute. s̄
ammonet nos scriptura. laudem inquit viros gloriosos. homines
diuites in virtute pulchritudinis studium habentes. **V**is scire de-
inde de pirreto in capite. ecce doctoratū est insigne. et potest intel-
ligi de auctoritate capitalis. i. principalis doctrine in exemplis ce-
perum principalibus. quā in solis verbis consistente. quippe leone papa
teste. validiora sunt exempla quam verba. et pleniore ope docetur quam vo-
ce. Denique per pirretum capitis intelligi potest intentio mentis. or-
dinans ad doctrinam opera exemplaria. aut etiam spes eleuata de
habenda per hoc. vel in participio doctorum aureola. **V**is ulterius
scire qualis sit doctore de quo loquor vestis honoris. cathedra ma-
gistralis. **N**ut quis sit ei locus in conuiuiis. **C**erte non sic quemad-
modum doctoribus alijs scribarum nomine designatis. in quorum de-
testationem dicit **S**aluator. **A**tendite a scribis qui volunt ambu-
lare in stolis. et amant primas cathedras in synagogis. et primos
discubitus in conuiuiis. non sic certe doctor de quo loquor non sic. s̄
pro stola honoris corporis ornante eligit stolam iocunditatis inter-
ne. **O**mnis enim gloria eius ab intus in fimbriis aureis. i. in finibus
rutilantis caritatis. p̄ cathedra vero magistrali eligit altam ascē-
dere mentis sue sedem. vel locari inter animos s̄m illustrem boetium
celsa sede potitōs. **D**eo primo autē discubitu in conuiuiis eligit ascē-
dere superius ad gradum aliquē vnum de sublimioribus in conuiuiis
eterne satietatis. estque ei in presenti secunda mens. iuge conuiuii. atque
mensa splendida. que si non consistat in epularum lauticia. consistit tamen
in eo quod multū preualet. scilicet in multiplici ac delectabili recreatōe
interna. s̄m quā possibile est ei epulari quotidie splendide saltē ab-
itra. et multo citius etiā assumi ad exteriora conuiuia cum multa reuerētia

Demum talis doctor non carebit mansione condigna: qui pcul du-
bio manens in caritate in deo manet: cui etiā eterna predestinatōe
debetur in celis inter sydereas mansiones vna sublimis. **Quid plu-**
ra profecto talis doctor nō carebit sp se sequente et sibi obsequē-
te honesta comitiua et familia. cū honoris et honestatis opa sequā-
tur illum tanq̄ comitiua. que etiam tanq̄ familia. id est sibi famili-
aria fideliter et grate ei seruiunt hic ad meritum. et tandem ad pre-
mium future beatitudinis. seu ad dsequendum statum omnium bo-
norum aggregatione perfectū.

Capitulum quintum continens d̄solationes sup carentia vel amis-
sione militaris honoris. vt militis contristati. vel ex eo q̄ ei res nō
suppetant quibus possit actus militares exercere. v̄l ex eo q̄ de bel-
lo fugerit. vel ab hoste.

Quinto post premissa ad dominā d̄solatricem illustrissi-
mam accessit et ali⁹ tristis: desiderans instanti⁹ p eaz
sup materia premissi capituli recipe cōsolationē. que
mox eidem hui⁹ rei gratia de suis puellis duas satis
pdoneas adiunxit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella attendens predicti viri tristitiam. ex eo q̄ ppter
defectum rerum militiam exercere non posset prouenire. **Ad**
ipsum sic ait. **A**duerte miles seculi q̄ gloriosius sit q̄ seculi militē
esse christi regis eterni. **Q**uid igitur miles seculi. **N**um te militem
esse christi abnues quo stultissim⁹ d̄probaris. **T**n credis duob⁹ do-
minis tam diuersis. tanq̄ aduersis simul posse militare aut cōsequi
gloriam ab utroq̄. **H**oc vane speras. **N**imirum teste iacobo alphei.
quicumq̄ voluerit amic⁹ esse seculi huius: inimic⁹ dei cōsūtuitur.
Quo etiam ampliozem tibi studes mundi gloriam d̄parare. eo am-
pliozi quoq̄ d̄fusione apud vniuersam celi militiam. apud q̄ d̄nm
exercituum regem glorie inglorius eris. **T**n non te mundi gloriam.
sive torneamentis. sive hastiludijs. sive alijs consimilibus vanissi-
me appetentem. aut etiam consequentem rex glorie qui presto est
vniuersis dilucide cernit. **V**idetq̄ dum quempiam alium d̄icis
te d̄ici: dum superas superari misera vanitate. **Q**uid autem tam in-
gloriam. q̄ vana gloria superari. **Q**uid tam cōfusibile. q̄ non posse
resistere vanitati: nec posse subsistere. vel ad modicum. et d̄tra mo-
dicum venticulū vanitatis. **D**eniq̄ quid adeo stultissimū. vt p glo-
ria minima ac caduca q̄ nō sine peccatis compar. q̄s velit amittere
aut piculo exponere eterne glorie coronā. **D**igit⁹ felix impedimē-
tum. atq̄ beata p̄sus paupertas: que nō s̄mit militem ei. cui si facul-
tas suppeteret. resistere nesciret. insisteret vanitati. quod nimirum
etiam medici corporis. vt ludendo loquar delicatis dissuadent.
quorum forsā cuiuslibet supra dorsum si torneamentis interes-
set. velut super incudem simulq̄ plurimi crudeliter fabricarent.

Necq; cerebro. nec faciei. nec naso. vel oculis. nec pectori. vel ventri. nec dentibus. vel oris. nec genitalibus parcerent. Sed et spiritum ipsius ita suffocarent. q̄ multo consultius caderet. equum et arma perderet. vel si posset fugeret p̄sona eius. q̄ q̄ vita ipsius aufugeret. nunq̄ reditura. et nonne tantis malis carere magis est bonum q̄ sit malum honore carere. de quo agitur militari et tantummodo temporali.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella attendens militis tristiciam ex alio capite. ex eo scz q̄ ex fuga de bello. vel ab hoste honorem militarem se reputat amisisse: ad ipsum sic ait. **O** miles v̄tinā christi si attēderes accidentia pugne seu belli. vel etiam singularis certaminis: non sic forsitan fuge accidentia te turbarent. **Cur** non attendis q̄ singulare certamen summe est periculosum. ubi duorū inimicorū capitaliū ambos vel alterum occumbere sit necesse. ubi de facili p̄sens vita amittitur et futura. **Nec** victor excusatur ī defensione p̄pria: qm̄ potius si posset deberet fugere. q̄ eterne damnationi animam exponere sui hostis. penitentie spacium p̄re angustia certaminis n̄ habētis. **O** qui tali intentōne fugeret. q̄ gloriofus christi miles esset. quantumq; vel in celo honorem perpetuū obtineret. **Cur** sū cur non attendis q̄ perraro bellum quod cōmittitur solet esse iustum. quinimmo contrarium iusto videtur ex omni parte. nunc em̄ causa est iniusta orta discordia ex mera supbia. quippe dum supbie impius incenditur paup̄. nunc qualiscunq; causa sit. tantum p̄pria et non auctoritate p̄ncipis. ne dicam contra p̄ncipem. cum crimine lese maiestatis attemptatur. **Nunc** in accessu terra tam amicorum q̄ inimicorū deuastatur. **Incendia** fiunt. spoliantur rebus suis ne dum diuites. sed et pauperes totaliter innocentes: et ipsi diuites ad mendicam paupertatem deducuntur. eiulant postmodum vxores et paruuli post abundantiam et vitam deliciosam ad miseriam maximā deducti. **Sed** a p̄ncipio bellici apparatus grauant̄ iniuste monachi. moniales. et clerici seculares. cetera ipsorum p̄uilegia et libertates. non obstante si paupertate sint opp̄ressi. arantur vt currus cedant et equos. vel etiam mittant armatos ad occisiones inimicorū dispositos. cetera ipsorū conscientias cū irre gl̄aritatis metu. q̄uis etiam alias causam esse nouerint min⁹ iustam. **Istis** factis illicitis heu miles seculi communiter inuolueris. duz ad bellum p̄cedis. in quo p̄cessu bellico non est qui se abscondat a calore eius. ne dicas a furore eius in iusto. **Q̄** si forsan p̄gressus fueris vsq; ad ogressam. amputa obprobrium qd̄ suspicatus es. **Euge** audacter de iniusto bello. ne in ipso cum tali conscientia digne laudata fugiat a te vita tua. ne moriaris in corpore et anima. fuga hec non modo excusatur. sed ex iusticia requiritur. quam qui continens est obuiabit illi q̄si mater honorificata. **Vnde** fuga h̄ honorem h̄

si non in minori isto flebili et misero. tamen in superiori et maiori mundo. **V**bi innumeri sancti dei. ubi miliamilium. et decies cente namilia agmina celestis milicie assistunt exercituum dño. qui non pariter iudicant. huius mundi vulgo excecato. **¶** Porro si bellum alias etiam iustum esset. vidisses tamen hostes triumphare. et probabile tibi mortis periculum imminere. queso dic quid mali esset fugisse in hoc casu? non reor ex parte tui aliud esse quod obprobrium pati a fatuis seu minor expertis. **S**ed nonne magis bonum est vitasse per fugam periculum mortis. et effusione sanguinis tui vel alterius? quam spacio penitentie non extante tu poteris. vel alius. vel etiam alij in corpore et anima perijsse. non etiam magis bonum est te ipsum ad merendum celestem gloriam conseruasse. vel etiam te preseruasse a captiuitate. ratione cuius fortassis tu cum vxore et omni ple tua deductus fuisses ad perpetuam egestatem. **N**onne inquam quodlibet horum magis est bonum. quam malum sit propter fugam obprobrium pati a fatuis hominibus in expertis. quale obprobrium ratio dicitur esse propter melius contemnendum. **D**enique honor siue in bello. siue in certamine singulari per fugam perditus. est recuperabilis in equalenti. siue etiam precellenti. tam militari quam regio honore. **V**is scire de militari? **A**udi quendam patrem de paulo apostolo predicantem. **L**audabilior inquit est miles qui de prelio fugit. sed reuersus fortiter dimicauit. quam qui nunquam terga vertit. nec etiam viriliter quod quod gessit. **H**inc et **gregorius** hanc comparationem egregiam quadam in omel. quasi formaliter cum maioris dilectionis additamento supposuisse reperit. **D**ux inquit in prelio plus eum militem diligit qui post fugam reuersus hostem fortiter premittit. quam eum qui nunquam terga prebuit. et nunquam quod aliquid fortiter fecit. **N**ec cogitet quis quod cesset hec comparatio. si non ad idem in numero prelium miles reuertatur. dummodo ad pugnam excellentiorem in qua viriliter dimicet conuertatur. scilicet contra illos hostes de quibus dicit scriptura. **I**nimici hominis domesticus eius. id est interiores motus passionum. quarum cuneum superare. est saltem apud deum et celestem militiam spiritualis fortitudinis euidentius signum et magis gloriosum. quam si quis exteriorum hostium plurimos superasset. **A**udi **salomonez**. **M**elior est inquit quam dominat animo suo. ex pugnatore verbum. **S**ed et **seneca** illustris dicit. quod seipsum vincit. contra omnia fortis est. **V**is scire de honore regio que plures regum filij post fugam sunt adepti? considera multarum terrarum prelia. quarum regum honor per fugam de prelio. utcumque lesus. postmodum recuperatus fuit eminenter. regali solio subsequenter adepti. **A**d quod probabiliter si fuga non fuisset nullatenus attingissent. quibus et ipsa regali personarum fuga sit excusabilis ex huiusmodi probabili presumptione. quod milites ad frenum principis iurantes ne aliter plurima mala totius unius regni sequerentur. ipsam principem de prelio eduxerint violenter. presertim cum nouerint

non ipsi⁹ p^{ri}um bellum esse. et plurimos alios quib⁹ magis erat
p^{ri}um p^{ro}babile belli periculum p^{ri}o declinasse. **H**ec attendendo
non est apud expertos reputandus q^{uod} honoz lesus fuerit incliti ka-
roli alias regni Romanoꝝ nouicij nondum coronati. quem duc-
ctozes sui clare videntes francoꝝ exercitum iam dissipatum non p^{er}
gladios militum. s^{ed} p^{er} iaculoꝝ sophismata anglicoꝝ de kalesti-
ano bello p^{ro}pter euidentis mortis sue et ipsoꝝ periculum eduxerūt.
vt p^{re}sumentur violenter. ad maximum bonū toti⁹ xpianitatis. **V**n
stultoꝝ in hoc facto detractōs sunt merito. **Q**uemēde magis autē
reprobandi sunt qui eidem p^{ri}ncipi fugam a cōflictu circa leodiuz
habito mendaciter imponere non verentur. **C**ur illi idem non im-
ponunt etiam suo patri dño johanni illustri regi Bohemoꝝ mini-
me pusillanimi. de cui⁹ animositate non dubitabat. s^{ed} mirabatur to-
tus mund⁹. **S**ed nec patri nec filio fuga imponi poterat nisi tur-
piter mētiendo. cum ab eodē cōflictu per quendam p^{re}sumptuosum
dñm inordinate et p^{re}uolando p^{ri}ncipalib⁹ attemptato. neuter fu-
gere potuerit. cum neuter p^{re}sens fuerit. sed a loco cōflictu ambo
distarent. et alibi nescientes d^{omi} cōflictu tanq^{uam} mediatoꝝ inter par-
tes p^{ro} pace placitarent. **R**elinquāt igitur inuidi pariter et maliuo-
li p^{re}fato p^{ri}ncipi honozem militarem pariter et regalem. qui i p^{ro}-
pria causa nunq^{uam} aliquid assumpsit cōtra quoscunq^{ue} ubi nō p^{re}ualu-
erit inimicis. vel sortem non habuerit potioꝝ. incipiendo a cōfli-
ctu quē adhuc iuuenul⁹ existēs habuit in ytaliam vsq^{ue} in diem ho-
diernum. **P**ropter quod nimirum dotatus a deo eximia p^{re}udentia
ipsum in agendis dirigente. videt^{ur} esse omnino omnib⁹ suis aduer-
sarijs super om̄s p^{ri}ncipes formidandus. **H**ec de romanoꝝ p^{ri}nci-
cipe incidenter sūt dicta. contra cauillationes friuolas et maliuo-
las aliquoꝝ.

**Capitulum sextum continens cōsolationes sup bone fame amif-
sione. vel carentia. ac super maloꝝ suspitione et infamia.**

Exto post p^{re}missa ad dñam cōsolatricem supradictaz
accessit et ali⁹ tristis. ratione materie p^{re}missi capitu-
li p^{er}turbatus. cui illa p^{ro} cōsolatione sibi impendēda
de suis puellis duas deputauit.

II. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. **O** mi frater. aut famam magnipendis. **A**ut
non. **S**iquidem non dixeris. quid ergo de p^{ro}penssi amissione
quereris. **C**ur inde aut quomō cruciaris. **D**ozro si famam magnipē-
das. per equiualens aut fortassis p^{re}ualēs dep^{re}ditam famā restau-
rari solliciti⁹ atq^{ue} citi⁹ p^{ro}uidebis. et ita citi⁹ cessabit querele ra-
tio. maiori iam bono. aut vel equiualenti occasiōe p^{ro}ioris infamie.
et non aliter cōquisito. **Q**uis em̄ crederet insignem illum boetium
tantam gloriā ex opere cōsolationis philosophie acquisuisse?

si non de crimine lese maiestatis infamia precessisset: Ipse quoque nonnullos memini post lapsum aliquem apertum. vel etiam apinquo- rum celebriores factos. per diuulgatam quatuor postmodum famam et gloriam sanctitatis.

C. II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. De malorum suspicionem vel infamia quam minus debite patris moueri frater merito non deberes. si uerba in contrarium uirorum illustrium attendisses. Nonne seneca illi- stris erat? Nonne et magnus pater Augustinus? Nonne illustris pa- pa gregorius. nonne et jeronimus? Audi igitur quid seneca dixerit ad propositum. Male inquit de te opinantur homines: sed mali. Mouerit si de me maritus. si catho. si lesus sapiens. si alter catho. si cy- pius duo ista loquerentur. Mouerit si hoc iudicio faceret. nunc mor- bo faciunt. Hec ille quasi diceret quod non iudicio. sed morbo di- citur. non est dignum ut curetur. Nimirum infirmorum iudicium quod si non iudicium estimatur. qui amarum iudicant. quod secundum ueritatem dulce reperitur. Audi quoque gratia malorum suspiciosi iudicij non curandi etiam magnum patrem Augustinum cuidam loquentem. pro- ut in decretorum volumine recitatur. Senti inquit de augustino quodlibet. sola me in oculis dei conscientia excuset. Audi etiam pa- pam gregorium: cuius uerba in predicto volumine etiam inducun- tur. Inter uerba inquit laudantium siue uituperantium ad mentem semper recurrendum est. et si in ea non inuenitur malum quod de no- bis homines loquuntur: in magna debemus leticiam perficere. Quid enim si non omnes laudent et conscientia liberos nos esse demonstrat? Habemus paulum dicentem: gloria nostra hoc est testimonium con- scientie nostre. Iob quoque dicit: ecce in celo testis meus. Si ergo est nobis testis in celo. testis in corde. dimittam stultos foris loqui quod uolunt. Hic ille qui etiam ibidem stultos homines praesertim infor- mationi contra scandalum nolentes acquiescere. auctoritate chris- ti in euangelio asserit esse cecos. Quapropter si tales tanquam ceci de factorum coloribus superficie apparentibus sinistra iudicent. que tamen laudabili interno conscientie simul et superno dei testimonio non ca- rent. ipsorum iudicium minime est curandum. quis enim aliquando de sua physiognomia curare uisus est cecorum iudicium? Audi deni- que et illustrem jeronimum presbiterum. Der bonam inquit et mala famam a dextris et a sinistris christi miles graditur. nec laude extolli- tur. nec uituperatione frangitur. Hic ille quasi dicat. propter uituperationem hominum a statu suo christi miles non deicitur. qui ex sue militiae dig- nitate. non obstante hominum uituperio. penes se habet saltem certam uir- coronetur. Quippe christi miles ad imperium promouetur. Quo forsitan inquit certe ab illo dicitur apostolus: cui honor et gloria et imperium in sempiternum. Vbi dicitur ordiari apparere cui. scilicet deo honor a creaturis. et gloria in se. et imperium. quia omnia potest et hoc etiam suis dabit. et hoc in sempiternum.

Capitulū septimū continens consolaciones sup iudicio singularitatis
Primo post premissa ad dñam consolatricem accessit et
aliis tristis: ex eo turbatur quia iudicabatur totus singu-
laris: cui mox illa p̄ consolatione de suis puellis duas
as associavit.

II. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice. Cur de hoc verecundaris? q̄ sin-
gularis iudicaris? Cur additionem phorrescis? que cōuenit per-
fectissimis. Nonne perfectus fuit ille. cuius in persona scriptura dicitur
singulariter sum ego donec transeam. Nonne perfecta fuit illa p̄ee-
lecta virginum regina. de qua non ad vituperium. sed ad magnus
preconiuz sic canit dulciter mater ecclesia. Virgo singularis. inter
om̄s mitis. nos culpis solutos. mites fac et castos. vitam presta pu-
ram. Ecce q̄ ip̄a nedum singularis predicatur. sed et singularitas
ab ipsa postulatur dum cantatur. Vitam p̄sta puram. quippe vita
pura est vita singularis. utpote immunis ab illa mali pluralitate
qua dicitur q̄ maluz est ut i pluribus. Sane is vere reputandus est sin-
gularis. nō qui discrepat ab alijs in conditionibus bonis. s̄ qui ex-
cedit alios in bonarum additionum gradibus magis approbatus. ut
qui magis alijs est sedulus in studijs lectionū. magis frequens ali-
is in exercitijs sanctarum meditationū et orationum. qui alios ex-
cedit in promptitudine obedientie. in obseruātia regularis vite et
discipline. ac in omni mox honestate. Si persona talis moris discre-
pat ab alijs quibus collegio sociatur q̄n quemadmodū vir ille sapi-
ens carbo. Animaduertit q̄ plurimos graniter errare in via moruz:
illi singularitas merito debet ab omnibus approbari.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. karissime si vitam habere iudicaris que
ad ambulādū in via dei. et ad seruiendū ei ē maxime eligenda:
cur de hoc turbaris et n̄ potius consolaris? Hec est perfecta vita singu-
laris. Nempe dei in persona dicit psalmista. Ambulans in via im-
maculata h̄ mihi ministrabat. sed hec via dei immaculata non est
vita communis. quippe dñe et immundum qd̄ immaculatum dici nō
potest. videtur in scripturis censerī synonyma. iuxta illud verbū petri.
nunquā manducaui dñe aut immunduz. Nam et econtra sequitur. et
vox ad eum. qd̄ deus purificauit. id est mundum fecit. tu ne dñe di-
xeris. Igitur ad ministrandū deo in via immaculata. i. munda. vi-
ta seu via cōmunis non est eligenda. sed magis semita singularis.
quemadmodum enim rectiores sunt semite q̄ via communis. q̄ contin-
git sepius multum circuire. Ita et in via moruz. in circuitu impij am-
bulant. sed nō sic illi qui tanquā sapientiores semitam vite singula-
ris p̄pter rectitudinem eius amant. Vñ et hanc sapiens filiū suuz te-
nere voluit cum dicebat. Viam sapientie monstrabo tibi. et ducam
te p̄ semitas equitatis. i. rectitudinis. quas cum ingressus fueris. n̄
arcabunt gressus tui. et currens nō habebis offendiculū. Hys concordat

plane contra dñem viam seu vitam salubre illd̄ cōsiliū illustri jeronimi ex verbis pictagore sumptū. p̄ viā inquit dñez ne ambules; ne multorum sequaris errores. Quapropter relinquit̄. vitam singularem tanq̄ semitā equitatis cōmunis vie obliquitatem declinantem. atq; ita ad salutis terminum recti⁹ et breui⁹ dirigentem esse magis eligendam.

¶ Capitulum octauū cōtinens cōsolationes ei⁹ qui simplex et fatuus reputatur.

Quotauo post premissa ad dñam cōsolatricem prudentis simā accessit et ali⁹ tristis: conquerens se simplices et fatuum reputari. cui illa p̄o cōsolatione de suis puellis septem deputauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. **O** amice de simplicitate non doleas. Nescis q̄ in mari nauigantes directorijs quibusdam solent uti. Sed et hijs qui in via sunt constituti in qua errant plurimi: necessarium est aliquo dirigi. Quid ergo; p̄fecto ex patriam existentes in hoc mundo sum⁹ quasi in mari magno et p̄celloso: in quo multos contingit mergi spiritualiter et submergi. S; et in via morum plurimos errare grauius pri⁹ asseruit neptis mea. Directorio igitur indiget homo etiā iust⁹ vtraq; ratōe. Vis scire quid sit illud; certe ipi⁹ iusti simplicitas. Audi salomonem. Simplicitas inquit iustorum dirigit eos. Ex quo sequit̄ correlarie eodem dñte. qui ambulat simpliciter. ambulat cōfidenter.

¶ II. CONSIDERATIO

Secūda puella sic ait. Cur de ea hō cōditione turbaris; p̄ quā in operib⁹ tuis maxime mund⁹ et rect⁹ esse p̄sumeris. Nec nimirum cōditio. simplicitas est: vt ex illustri dictis jeronimi papalis epistola declarauit. Qua in re hoc ponderandum. q̄ salomō ille sapiens tria sibi difficilia expressit. scz viam aquile in celo. viam colubi sup̄ petram. viam nauis in medio mari. et quartū adiecit. scz viam viri in adolescētia sua. quā se dixit penit⁹ ignorare. Tanto ḡ laudabilior et acceptabilior est cōditio. quāto id qd̄ vir t̄ sapiens penit⁹ ignorauit certiori saltē p̄sumptione valet dephēdi. que quidem cōditio est simplicitas vt est dictum.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Nescis frater miro mō delectabile esse patenter et efficac̄ diuini sermōis eloquium. Nempe si delectabile nō esset. non diceret psalmista admirando. q̄ dulcia faucib⁹ meis eloquia tua sup̄ mel et fauū. Si quoq; efficac̄ nō esset; nō diceret paul⁹. viuus est sermo dei et efficac̄. et penetrabilior omni gladio ancipiti. et p̄tingens vsq; ad diuisionē aie et spūs. Nec mirum q̄ est efficac̄. Nā teste salomone. Omnis sermo dei ignit⁹; s; et psalmista deo loquēs. Ignitū inquit eloquiū tuū vehementer; p̄pter qd̄ et discipuli eūtes i emaus dixerūt de xp̄o adinuicē. Nōne cor nostrū

ardēs erat in nobis dū loquere nobis in via. Cui⁹ igniti et super
dulcis eloq̄i efficacīā hōi cum ostētia subī in hac mortali vita im
portabile designās ip̄e xp̄s dixit olīz discipulis. Adhuc multa ha
beo vobis dicere. s; n̄ potestis portare mō. Vñ et p̄e dulcedine et
amoris igne efficaci quodammō resoluta ait sp̄sa. Anima mea li
quefacta est. vt dilect⁹ locut⁹ est. Vis igit⁹ scire q̄ re hō disponat⁹
ad dñm sermois eloquiū adeo dulce. adeoq; efficac̄ i resolutōe ani
me recipiendū ne dicā p̄cipiendū cū dicat ps̄. Inflāmatū est cor me
um. et ego ad nihilū redact⁹ sum et nesciui. Ecce ad talē dei sermo
nē recipiendū disponit⁹ hō nequaq; astutia mūdane sapie. s; simpli
citat̄ puritate. teste ip̄o salomone de deo loquēte. cū simplicib⁹
inquit sermocinatio ei⁹.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Simpliciter homo forte abhorres tan
q̄ virtutē prudētie excludētē. s; nō oportet. cū dñs dixerit.
Estote prudentes sicut serpētes. et simplices sicut colūbe. Nō igit⁹
opponit⁹ prudētie. s; tm̄ ei⁹ excessui. Ois autē rei excessu bonū est ca
rere. immo reuera tanto simplicitas gratior est habēda vt videtur.
quāto excessus prudētie cui soli opponit⁹ detestabilis iudicat⁹. Vis
scire q̄ detestabilis iudicat⁹. Audi illustrem senecā. Prudētia inq̄
si terminos excedat. callid⁹ et inuestigator latentū et scrutator q̄li
umcunq; noxarū oñderis. mōstraberis digito fastu plen⁹ versipel
lis et simplicitatis inimicus. omendatorq; culpax. et postremo ve
no nomie a cūctis mal⁹ hō vocaberis. In has ergo maculas prur
dencia immensurata p̄ducer. Hec ille. Ama ergo frater simplicita
tem. detestabile excessum prudentie a te remouētē. et scias eā esse
additionē sincerā. ad amorē tui homines p̄ecipue inclināntem.

IV. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. Amice karissime q̄ grata esse debeat ipsa
simplicitas de qua verecūdaris. scire poteris p̄ exptos eā lau
dantes et op̄arātes astutie p̄raue mētis. Nōne archiāst̄es ambro
si⁹ est expert⁹. Nōne et expert⁹ est egregi⁹ papa gregori⁹. hoc neces
se est. Audi igit⁹ d̄ apposito clarā sentētiā dicti archiāst̄itis. Nihil
inquit dicit⁹ viro simplici. quid em̄ simplicitate ditū. que sicut bo
n⁹ paterfamilias satis sibi abundat. et sua puritate otēta. non que
rit alienū. nec abrodit. nec se i artes varias sepe omutat. sicut astu
tia. que vt sit cauta timet oia. nec suis d̄silijs credit. versat ip̄a suas
sententias. simplicitas autē timere nil nouit. Audiq; p̄fatū papam
egregiū. nihil inq̄ simplici corde felici⁹. qz q̄ innocētā erga ali
os exhibet. nihil est qd̄ pati ab alijs formidet. Habz em̄ q̄si arcem
quandā simplicitatē suā. nec suspect⁹ est pati q̄ se fecisse nō memi
nit. Et cetera. mēs p̄raua semp i laborib⁹ est. qz aut molit⁹ mala que
inferat. aut metuit ne sibi hec ab alijs inferantur. Hec ille pater
sanctissim⁹.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. **O** amice nihil noui pateris: qui rōe simpli-
citate fatuus reputaris. **A**udi dudū p pastore ecclesie grego-
riū egregie dicta. **D**eridet inq̄ iusti simplicitas. **A**nim⁹ q̄ppe viri
iusti nōnūq̄ opi recto cōstāter inicit. et tñ hūanis irrisioib⁹ vrget.
Mirāda agit. et obprobria recipit. qz ab h⁹ mūdi sapiētib⁹ purita-
tis v̄e fatuitas credit. **E**cce id qd̄ ip̄e pateris. cū locia pateris ve-
nerāda. scz cū amica seu spōsa q̄ dō ē gr̄issima. q̄ an̄ te passa. te cū ip̄a
pati merito gloriaberis. scz cū virtute puritatis. que sicut tu fatuus.
ita illa fatuitas credit. **S**iqz illā deo gratā esse cognoueris: etiam
te p̄ eā esse gratū deo mime dubicare pmittis. **S**z quid. **P**rofecto pu-
ritatis virt⁹ deo est gratissima. v̄epote ei simillima. **Q**uipe de⁹ ē
esse purum. **I**psē est etiā quez cernere solū puris cōcedit oculis. **A**u-
di quid ob hoc a spiritus sancto petit ecclesia ita cantās. **P**urifica
nostri oculū interioris hoīs. **V**t videri sup̄rem⁹ genitor possit a no-
bis. mundi cordis que soli cernere possunt oculi. **V**erū licz p̄ncipi-
o audiuēris dicta p̄ dictū ecclesie pastore de obprobrio simpli-
citate. eo tñ min⁹ est curandū. quo cū ip̄o stare p̄t miranda agere.
et recto opi cōstanter inniti. qd̄ quidē nō cōtingit absqz cōsolatione
partim p̄ gratiā. partim etiā naturaliter cōsequēte.

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. **O** karissime si scires effectuz simplicitatis.
atqz p̄pter eam estimate fatuitatis. nequaq̄ deberes trīstari d̄
iudicio v̄riusqz cōditionis. **V**is scire quare. **E**cce de⁹ simplicem nō
obstante fatuitatis iudicō nō deserit. s̄ in bono statu et securo spā-
liter cōseruat. **H**oc videt̄ innuere baldachsuites. sancto viro job sim-
plici et recto loquēs. **D**e⁹ inquit nō p̄ciet simplici v̄bi ordinari⁹
apparat⁹. p̄ nō p̄cicere intelligit nō deserere. et de quali intendat
simplici sic declarat. de⁹ nō p̄ciet simplici. cui⁹ simplicitas modo
a calliditate duplicium vocat̄ fatuitas. **S**ane ad dictā dei cōserua-
tiōz nō mediocriter coopat̄ qdā p̄seruatō. quā dicta simplicitas o-
pat̄. **A**mirū p̄t neptes mee inferi⁹ declarabūt. stat⁹ hui⁹ mundi
taz seculares q̄ ecclesiastici. sunt vt i plurib⁹ nimiū piculosi. tā aie.
q̄ frequēter etiā corpi. **S**z quid. **P**rofecto vix ē aliquid qd̄ a statib⁹
h̄mōi tā piculosis te p̄seruet sicut dictū iudiciū. p̄pter qd̄ magnum
dei donū h̄es estimare. qd̄ sicut q̄ris q̄i fatū⁹ reputaris. ex simplici-
tatis puritate te ab illis statib⁹ p̄seruante. et si habes p̄pter hoc q̄
tua sapia apud deū quā simplicitas nō excludit stulticia apud mū-
dū reputat̄. tūc ecōtra h̄nt hoīes duplices et astuti. q̄ eoz mūda-
na sapia stulticia est apud deū. et si vis scire qd̄ iudiciū sit alteri p̄-
ferendū. **A**udi doctore gentiū. paulū dico apostolū. **N**emo inquit
se seducat. si quis inter vos videt̄ sapiēs esse in hoc seculo. stult⁹ fi-
at vt sit sapiēs. **S**apia em̄ hui⁹ mūdi. stulticia est apud deū. scriptuz
est ei. cōphēdā sapiētes i astutia eoz. et iterū dñs nouit cogitatōs

hominū sapiētū qm̄ vane sunt. Is paul⁹: qui rursum dicit. Quid stultū est dī. sapiēt⁹ est hoīb⁹. Videte vocatōz vram fr̄es. qz nō multi sapiētes s̄m carnē. s̄ q̄ stulta sūt mūdi elegit de⁹ vt cōfūdāt sapiētes

Capitulū nonū cōtinēs consolatiōes sup̄ derisione. et specialiter pauperum et iustoz.

Nono post p̄missa ad dominā cōsolatricem p̄cipuam accessit et ali⁹ tristis: sup̄ materia p̄missi capituli querēs cōsolari. Et illa ei eiusdē rei gr̄a de suis puellis qnqz adiuxit.

II. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O fr̄ attēde sorozis mee verba p̄i⁹ dicta. Deridet⁹ inquit iusti simplicitas anim⁹ quippe viri iusti nōnū q̄ op̄i recto cōstanter innitit⁹. et tñ hūanis irrisionib⁹ vrget⁹. His quidē et sequētib⁹ diligētē attentis. mirū est q̄ de derisioib⁹ vere cūdaris. q̄ppe verecūdā istā nedū t̄pare. verū etiā ānullare digne possz eoz q̄ deridet⁹ societas tā generalis. Om̄s nāqz patēt illi p̄fioni. Nulli parcit⁹ statui. nulli dignitati. s̄ et de illis h⁹ scriptura docet. quib⁹ dign⁹ n̄ erat mūd⁹. Nōne thobias senioz pijs op̄ibus. p̄fertiz i eleōlinis. et in mortuoz sepulchris totaliter dedit⁹ erat. De quo tñ cū ei cecitas sup̄uenissz. scribit⁹. q̄ p̄ntes et cognati ei⁹ irridebant vitā ei⁹. Nōne job de terra hus vir simplex et rect⁹ erat. timēs deū. et recedēs a malo. qui tñ miseria ei postmodū superueniēte cōquerebat⁹ se derisus. Nūc inquit deridet⁹ me iuniores t̄pe. quozū nō dignabar p̄ēs ponere cū canib⁹ gregis mei. Nōne discipuli dñi repleti sp̄s sancto varijs linguis loquebāt⁹. de quib⁹ tam gratia h̄m̄oi admirabili n̄ obstāte dicit scriptura. q̄ alij deridebāt eos dicētes. qz multo pleni sunt isti. Nōne et p̄ph̄a jerimias sancti. ficat⁹ in vtero m̄ris sue. in sua. vel in p̄sona pot⁹ dñi lamētat⁹. fact⁹ sum inquit in derisus oī populo. Deniqz et ip̄e saluator x̄ps domin⁹ dei vnigenit⁹ passiōē derisionis nō euasit. qui non semel. sed multotiēs est derisus. Nōne in ei⁹ p̄sona dicit p̄ph̄eta. Om̄s videntes me deriserūt me. locuti sunt labijs. et mouerūt caput. Nōne teste matheo milites suscipiētes ihesum cōgregauerūt ad euz vniuersam cohortem. et expuētes eū. clamidē coccineā circūdederūt illi. et plectētes coronā d̄ spinis posuerūt sup̄ caput ei⁹. et harūdine ī dextera ei⁹. et genu flexo añ eū illudebāt ei dicētes. Ave rex iudeozum. et expuētes ī eū. acceperūt harūdine et pcutiebāt caput ei⁹. Nōne et Luca teste deridebāt eū p̄cipes dicētes. Alios saluos fecit. se ip̄m saluū faciat. si h̄ est x̄ps dei elect⁹. Illudebāt aut̄ ei et milites accedētes et acetum offerentes illi dicētes. si tu es rex iudeozum saluū te fac. Si itaqz nō solū p̄fatos et alios insignes p̄ēs infinitos nō est dubiū derisiones passos esse. s̄ et sicut cātam⁹. summū regem glorie spinis coronatū. ridet plebs p̄fidie mortu cōdemnatum. quid restat nobis derisibilib⁹ creaturis. nisi ip̄as irrisionē q̄s qnqz patimur iocūdo risu deridere.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Cur amice in tantū turbaris ppter derisiones quas pateris. **D**ossz quidē te dōlari versus ille famosus. **S**unt derisores; derisis deteriorēs. **Q**d si forte ad dōlationē de tuis derisoribz vinctā appetas. illā nō attemptes. s; ei cōmittas q̄ dicit. mibi vinctā: et ego retribuā. **H**ec quidē dei pmissio visa ē sepissime adimpleta. **I**n quo em̄ quis delinquit; in eo ip̄m de9 iust9 iudex et vindex maloz punire dōsuevit. **N**ā qui alios deridet vt fa tuos. sepissime dtingit q̄ ante mortem q̄si puer et ludibziū alioz efficitur. et ab omibz deridet. et hoc quidem iusto dei iudicō. **H**ic fortassis dixit salomō. **P**arata sunt derisoribz iudicia. et rursuz idē de dño loquēs. **I**llusores inqt̄ ip̄e deludet. verū si nec sic dōlaris. hoc ad dōlationē tibi sit. q̄ generali sentētia ad quemlibz loquēs illustis ille. **S**eneca. **N**ondū inquit felix es; si nō te turba derisit. **Q**ua in re tu credas dōsiderationi tam sapientis viri. et nō feras q̄ uiter derisiones alioz. supponēs eas ad tuā felicitatē terminari.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Cur derisiones tantum te solent prurbare. **Q**uas si iniuste pateris. speranduz tibi noueris q̄ ad tuū honore etiam apud hui9 mūdi homines terminent. **B**enignus em̄ dñs. quo faciente. tristitia tandē suoz vertet in gaudiū. nouit etiā derisiones ip̄ozum q̄nq; in presentī dūertere in honore. **E**xempluz habes clarū in iohāne apostolo qui deduct9 romā p derisiōe vt stult9 tondet in retūdum. quā tonsuram derisibilem assumpsit postmodum ecclesia p honore. immo et tonsuram h̄mōi circundans capillozum circul9 adhuc appellatur corona. tanq̄ regalis dignitatis insigne.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Quare de hoc turbaris q̄ derisiones pateris. qui ppter hoc a dño facile exaudiris. nec nō et in futuro inter filios dei speciales feliciozē sorte psequeris. **V**is scire de primo. scz q̄ ppter derisiōs facile exaudiris. **A**udi sanctū job. **Q**ui inquit deridet ab amico suo sicut ego. inuocabit deuz et exaudiet eum. **V**is scire de feliciozi sorte. **A**udi philonē doctissimū. qui d̄ iustis impios asserit tandē sic dicturos. **F**ij sunt quos aliq̄n habuim9 in derisum et in similitudinē impperij. nos insensati vitā illoz estimabam9 insaniam. et finē illoz sine honore. **E**cce quō dputati sunt inter filios dei. et inter sanctos sors illoz est. **E**cce igitur q̄ grata sors et felix est eoz. qui nedū fuerint hic iusti. s; cū hoc derisi. qui ppter hoc sortem inter sanctos acceperunt. inter filios dei specialiter computati.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella ad pauperes specialiter dōsiderationem suam dirigens. sic ait. **O** bone frater si paup es. et hac de causa a diu. tibi9 irrideris. respicias nō ad p̄ns tediū. s; bñ ad meritum p̄ntium.

tedioꝝ. et ad premiũ futurũ. ¶ Vertetur em̄ folium. ut is cui nũc oc-
casiõne spaliũ bonoꝝ applauditur ad solatiũ quemadmodum bes-
atum dixerunt populum cui hec sunt. p̄e egestate lugeat in futu-
ro. et econtra is qui hic p̄e miseria deridet. statũ d̄sequat̄ in quo
rideat in futuro. ¶ Vis hoc scire. discas hoc p̄ futuram materiã fle-
tus. quo ad diuites. et materiã risus quo ad paupes. et audi de di-
uersitate hui⁹ et illi⁹ materie loquentẽ magnum patrem **A**ugusti-
num. Veniet inquit t̄p⁹ ut se auaros om̄s fuisse diuites doleãt. a q̄-
bus nũc x̄pi irridentur paupes. non semp iste qui nũc humane est
cõsuetudinis ordo seruabitur. non semp lazarus fame torquetur.
nec semp auarus diues deliciarum abundantia p̄fruet̄. sed cito et
ille de sterquilinio ab angelis eleuabitur i paradisu. et ille qui ele-
mosinã noluit dare si penitentia nõ subuenerit de luxurioso cõui-
uio rapiet̄ in tartarum. ut qui in hoc seculo paupi noluit dare mi-
cam. in inferno nõ mereatur accipere guttam. et qui paupes pascere
noluit de bonis suis. pascatur flãmas medullis suis. **E**cce quomo-
do irrisio actiua in luctum. et irrisio passiuã in gaudium conuer-
tetur et in risum. Diuites enim irrisores pauperum rapiuntur in tar-
tarũ. ubi erit flet⁹ et stridor dentium. econtra aut paupes a diuiti-
b⁹ irrisi. et si tunc ip̄os diuites viceuersa non derideãt. ip̄i tamẽ
p̄ derisione quam hic a diuitib⁹ patiuntur. d̄sequuntur gratissimuz
risum. quando eleuabũt̄ ab angelis in celestem paradisu. **H**inc ete-
nim ip̄i sancto job viro simplici et recto. qui ut miserum se. teste pe-
ius sorore mea querit̄ derideri. baldach suites futuram d̄solationez
videtur p̄phetice p̄dixisse. **D**e⁹ inquit nõ proiciet simplicem d̄s.
nec impleat̄ risu os tuum. et labia tua iubilo. quasi dixerit. d̄s nõ
proiciet simplicẽ supple te. immo d̄seruabit in statu gratie. donec in
statu glorie impleatur os tuum risu. et labia tua iubilo. **N**am et il-
le thomas de aquino doctoz excellẽs ex eodem infert verbo. q̄ idẽ
p̄prium qd̄ et hic sc̄z risus erit in patria in corporib⁹ gloriozis. **A**d
hoc autem q̄ de iubilo dicitur labioꝝ. addit apparatus ordinari-
us exponendo. cũ tanta leticia corde d̄cipit̄ quã sermo nõ explic̄.
sed tamen os sonet.

Capitulum decimum continens cõsolationes sup d̄temptu et d̄-
spectione irreuerentia et abiectione.

Decimo post p̄missa ad dominã d̄solatricem reueren-
dissimaz accessit et ali⁹ tristis. sup materia p̄missi ca-
pituli grauit̄ d̄querendo. q̄at illa eidem d̄solationis
sibi impẽdende gr̄ia de suis puellis quinqz adiunxit

CONSIDERATIO.

Prima puella d̄temptũ viri respiciens. sic ait. **O** amice qui que-
reris te d̄temni et tanq̄ acharis a nemine diligi. videtur q̄ tu
velles amari vel curari. quippe si tibi nõ inesset hui⁹ rei appetit⁹.
d̄solatõẽ super d̄temptu minime indigeres. quia p̄pter non amari

vel curari mīme turbat⁹ esses. Si ergo curas curari et amari. **H** qui,
de cōsequendo etiā tu amabis. quia reamabis. vel te amantem. vel
ipius amorem. Sed quid? De defecto multo melius tibi esset cōtemni.
seu non curari. q̄ a multis curari et amari. q̄ esset non cōtemni.
Nempe quelibet persona te diligens. aut saltem quelibet ei⁹ dilec-
ctio per te considerata te spoliaret. id est ad se raperet aliquid tui
cordis. et sic te periculose captiuaret. ita videlicet q̄ cor tuū deo
minus coniunctū esset. Ille nāq; qui sup te. et totum gregē dñicū
vigilabat. sanctissimus pater gregori⁹. testatur dicens. Tanto vnus
quisq; a superno amore disiungit⁹. quanto inferi⁹ delectat⁹. A deo
autem et supno ei⁹ amore tibi disiuncto min⁹ bene esset. **C**ursus
tibi diligi et amari appetenti et non cōtemni. non curari. sed con-
temni melius est. q̄ a multis amari et curari. per hoc em̄ min⁹ ma-
le tibi esset. tanq̄ min⁹ infirmo. Habens nāq; passiuē dilectionis
appetitū. si de facto diligeretur. ei⁹ passio augere⁹. et p̄inde cor
suum magis captum teneret. Laceraretur. spoliaret⁹. quemadmodū
auar⁹ per hoc q̄ diuitias quas appetit. de facto cōsequitur. artius
amat illas. atq; cum maiori difficultate et piculo habet eas q̄ fo-
ret illa difficultas quam ex solo habendi desiderio pateretur. Ni-
mirum dicit quedā autozitas et expertum videtur. q̄ t̄palia arti-
us amāt⁹ habita. q̄ ambita.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Cur homo vis curari. et non cōtemni?
Vere securissimum est ab alijs non curari. Is em̄ qui multū cu-
ratur. ad illum respect⁹ habet. ad illum multorum oculi dirigun-
tur. Vis scire quales? Vere oculi quasi basilisci intoxicantis et ne-
cantis. nec minus occidunt oculi respectū amicorum q̄ emulorū
me inuidorū. Hinc et ad sponsam dicit sp̄sus in canticis. Dulcra
es amica mea. et subiungit. auerte oculos tuos a me. quia ipi me
auolare fecerunt. Eaciūt vtiq; auolare. faciūt hominē nō in se ma-
nere in suo cōmodo vel apud se. trahunt ad exteriora in quib⁹ non
est mansio hōis. s; trāsit⁹ p̄grin⁹. Meli⁹ aut multo foret homini
manere in se. vel apud se in sua ap̄ria mansione. Hoc etem̄ felicem
redderet hominem quodammodo et beatum. teste illa boetiana cō-
solatrice. Quid inquit o mortales extra petitis. intra vos positam
felicitatem? Vnde cum ad intra se manendum cōtemptus sui opere-
tur. si tamen ille cōtemnatur. id est nō curetur. Hinc dicit illustis
Seneca Si beatus vis esse. cogita hoc primum cōtemnere. ab alijs
cōtemni. Sed huius viri sequitur cōsiliū. is p̄fecto qui nihil
curat se. ab extra se existentib⁹ non curari.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella despectionem viri respiciens. sic ait. O frater. bōe
cur despectōe pturbaris. Vis scire bona q̄ p̄ eaz cōsequi possis?

Certe per eam consequi poteris materiam spiritualis gaudij. et p̄
alijs electionē ipsius dei. **Primum** istorum senties. si tamen alta
non sentias. **Tudi** de hoc **gregorium** doctorem egregium. Qualis
quisq; inquit apud se lateat: contumelia illata probat. nam sicut
superbi honoribus. sic plerumq; humiles sua despectione glorian-
tur. **Docto** secundum plane sequitur ex hoc primo. **Nimirum** hij
qui sua despectione glorian- tur. humiles esse probantur. **Deus** au-
tem humiles eligit. ipse est qui deposuit potentes de sede. et exal-
tauit humiles. **Si** igitur hij sunt tales qui sua despectione glori-
antur. sequitur si ut humilis despectione gaudes siue gloriaris. q̄
dei electionem consequeris. **Hinc** nanq; dicit p̄fatus docto.
Hos eligit deus quos despicit mundus. quia plerumq; ip̄a despe-
ctio hominem reuocat ad seipm. **Dicit** autem ad seipsum. id est ad
recognitionem additionū suarum humilium. **Sed** forte dices. que
nam est dicta electio. vel ad quid terminat. **Profecto** illa est ele-
ctio de qua ip̄e saluator dicit. multi sunt vocati. pauci vero electi.
Vbi ip̄a paucitas non p̄uipendēdaz exprimit p̄erogatiuā. **Illa** est
electio de qua dicit p̄s. beat⁹ quez elegisti et assumpsisti. inhabita-
bit in atrijs tuis. **Sz** quid. **Nū** parum est inhabitare in atrijs domi-
ni. **Certe** hoc nō docet ille qui dicit. occupabit et d̄ficit anima mea
in atrijs dñi. qui et causam subiungit. qz melior est inquit dies vna
in atrijs tuis sup milia. dicit milia nec specificat illa. videtur igit⁹
specificationē relinquere nobis de t̄palib⁹ cunctis. ut dicam⁹ su-
per milia auri et argenti. vel sup milia ānoz in hoc mundo gau-
dio. vel super milia quecunq; alia.

C. III. CONSIDERATIO.

Quarta puella irreuerentiā tristi exhibitā attendens sic ait. **Re-**
mice cur de irreuerentiā dquereris. **Tudi** ih̄z filiū syrach. **Nō**
est inquit bonū om̄em irreuerentiā obseruare. **Parū** dicit iste. et me-
li⁹ dictum esse putarē. nullā reuerentiā volūtariē recipiendā esse. s̄
omni poti⁹ carere. **Nimirū** si offert⁹ elationis tumor hoc ip̄e offer-
tur qd̄ vix etiā in p̄fectissimis vitari p̄t. cui⁹ rei temptatio si in tan-
tum p̄ualeat ut debitaz sibi homo reputet. si contrarium eius. i.
irreuerentiā inferitur facile contingit. ut duz hoc non patienter fer-
tur. homo ad derisionem disponatur. quemadmodū illi accidit de
quo loquens **Boetiana** d̄solatrix sic dicit. **Cum** quidā adoz⁹ esset
hominem d̄cumelijs qui non ad vere virtutis vsum. sed ad supbaz
gloriam falsum sibi philosophi nomē induerat. adiecissetq; iaz se
sciturum an ille p̄h⁹ essz. siquidē illatas iniurias leuiter patienter
qz tollerassz. **Ille** patientiaz paulisp̄ assumpsit. acceptaqz d̄cumelia
velut insultans iā tandē inquit. **Intelligis** me esse p̄h̄m. tum ille ni-
mium mordaciter **Intellexit** inquit si tacuisses. **Hec** illa. et ecce
q̄ derisioze illi q̄ de irreuerentiā doluit p̄ sui temptatozē r̄nsum fuit

Ceterum q̄ p̄ reuerentia p̄nc̄is t̄pis min⁹ sit curādū. et irreuerenti-
am siq̄s patit⁹ q̄ hoc ei patiēter sit ferēdū. Id p̄fecto scire poteris
per quedā q̄ de glorie laudis et honoris derogatōe sunt p̄ neptes
meas sup̄ declarata. **CV. CONSIDERATIO.**

Quinta puella p̄pter abiectōez viri tristis. sic ait. Amice karissi-
me video q̄ ideo turbaris. q̄ videris esse abiectio plebis. S̄
quid. p̄fecto heccine abiectio cedit tibi i magnū bonū. An nō bo-
nū est in domo regis exaltari. familiaremq̄ ei fieri. Est omnino. ma-
xime illi regi q̄ ceteros om̄s p̄cellit. q̄ ē rex regū. et dñs dominatiū.
S̄ q̄ hoc abiect⁹ cōsequat⁹. satis hoc intelligi p̄t dicēte psalmista
Elegi abiect⁹ esse in domo dei mei. magis q̄ habitare in taberna-
culis p̄ctōz. Sane cū null⁹ sit abiect⁹ in domo dei. oportz hic re-
cedere a sensu d̄posito ad diuisiōis intellectū. ut sit ille sensus. Sic
et nūc abiect⁹. cū mala que nos hic p̄mūt ad deū ire d̄pellāt. oc-
casione habz d̄uertēdi se ad celestia. ad sup̄na. et eterna. ac p̄ hoc p̄-
merendi exaltationē in domo dei. in domo illa magna. in q̄ celestis
patris multe sunt sydereę māsiōs. qd̄ q̄dem multo est eligibili⁹. q̄
hic gloriozum esse in tabernaculis peccatoz.

**Capitulū vndecimū d̄tinens d̄solationes sup̄ deiectioe et hu-
miliatione.**

Undecimo post p̄missa ad dominā d̄solatricē p̄ncipar-
lem accedēs etiā ali⁹ tristis. sup̄ deiectōe sui et humi-
liatōe d̄quest⁹ est eidem. Et illa cor humiliatū nō de-
spiciēs. s̄ respiciēs. p̄ ipsi⁹ d̄solatōe de suis puellis q̄
tuoz eidem assignauit.

CI. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice cur de hūiliatōe tristaris. que si-
ue ex irrisione. d̄temptu. v̄l d̄spectōe. irreuerentia. v̄l deiectōe.
aut modis alijs quibuscūq̄ p̄ueniat. via est ad virtutē humilitatis.
que quidē virt⁹ habita m̄tem quietā in p̄nc̄i a mordacib⁹ curis. se-
curāq̄ reddet p̄sciētiam in futuro a minacib⁹ penis. Vis de istis i-
formari cert⁹. Audi patrē clareuallis. Bona iquit humilitas que
et in p̄senti ab h̄mōi mordacib⁹ curis mentem facit esse quietam.
et a minacib⁹ penis in futuro securā reddit d̄sciētiam. humiliatio
via est ad humilitatem. sicut patiētia ad pacē. sicut lectio ad d̄sciē-
tiam. si ergo virtutē appetis hūilitatis. viā nō refugias humiliatū
onis. hec ille pater.

CH. CONSIDERATIO.

Secūda puella memorate sororis sue dictis. p̄sertim quātuz ad
quietē mentis et effectū hūiliatōis inmitēs. sic ait. Humiliatō
inqt̄ via est ad humilitatē. quemadmodum p̄fatus est pater cla-
reuallis. Hec aut̄ tante virtutis est. q̄ non solum subsistere. sed etiā
am gaudere facit i angustijs et p̄suris. ac in crimiatiōib⁹ fl̄o seu
m̄daciter ip̄positis. Nepe crimiatiōs huiuscemōi p̄ncipaliter i hoc

nocent sustinēti. q̄ vilificatur ex hoc in cordib⁹ hōmīnū et nō dei
Bed de hoc gaudet ver⁹ humilis. dūmodo fiat sine sua culpa. nisi
inquancū tolerabiliter dolet de culpa aliena. **V**n̄ et magn⁹ pater
augustin⁹ dicit sic. **D**ñs ait discipulis. beati estis cū maledixerint
vobis homies. et p̄secuti vos fuerint. et dixerint om̄e malū aduer-
sum vos mentientes p̄pter me. gaudete in illa die et exultate. ec-
ce em̄ merces v̄ra multa est in celo. **S**z in hijs p̄suris atqz angustis
is nequaq̄ possent subsistere. et qd̄ hijs mai⁹ est gaudere. nisi vera-
citer in d̄spectu dei et hōmīnū humiles essent. quib⁹ dñs ait. disci-
te a me. qz mitis suz et humilis corde. et inuenietis requiē aīabus
vestris. **H** ille p̄. **S**z quid. Nonne maxima d̄solatō est. habere illud
per qd̄ p̄t cor hoīs in talib⁹ aduersitatib⁹ q̄scere et gaudere. **R**ur-
sum si dñs impator aliq̄e de suis subditis nō dignaret̄ respicere.
aliū aut̄ respiceret gratiose. talis quē sic respiceret b̄tm̄ se quodam
mō reputaret. et d̄solat⁹ essz. **S**z quid. p̄fecto magn⁹ p̄ augustin⁹
post p̄missa sua verba sic subiungit. **H**inc per p̄ph̄am dñs dicit.
ad quem respiciā. nisi ad paup̄culū et humilē. et timentē s̄zmones
meos. **D**eniqz vniuersale qd̄dam bonū. huīliationē. mediante ime-
diato suo effectu. s. virtute humilitatis d̄sequit̄. videlicz q̄ illa nō
mediocriter d̄fert ad dulcorationē oīm virtutū aliarz. **T**udi de h⁹
hugonē illū regularē. **S**icut inquit mel d̄cordat in d̄fectionibus
medicīne cum oīb⁹ diuersitatib⁹ sp̄erum. sic ex humilitatis dulces-
dine d̄diūnt̄ oīa genera virtutū. **III. CONSIDERATIO.**

Tercia puella sic ait. **O** amice attēdas p̄clarū verbū p̄is clare.
Quallis. et de tua humilitatōe merito d̄solaberis. **C**um inquit te
humiliari videris. habeto id signū in bonū. om̄ino argumētuz gr̄e
p̄pinquātis. **H** ille pater. **N**ec miruz q̄ sic dicit. **N**empe ex alijs di-
ctis suis p̄t hoc argumētum facile explicari. **S**ēit em̄ vt patet et
dictis. humilitatōe hoīs. viā esse ad virtutē humilitatis. **S**z de hac
ip̄e p̄dicauit. **D**igna iquit plane hūilitas. cui⁹ decorē d̄cupisceret
rex. cui⁹ odore suauissimo ab eterno p̄ni sin⁹ attraheret̄ accubis-
tu. **T**udi mariā i epytalamio. cū essz inquit rex in accubitu suo. nar-
dus mea dedit odorez suū. **N**ard⁹ q̄ppe herba hūilis est. et purgat
pect⁹. vt manifestū sit hūilitatē nardi nōie designari. cui⁹ odor et
decor inuenit gr̄am apud deuz. **H** dulcis p̄ clareuallis.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. **I**dcirco videtur frater q̄ hūiliari rēfugis.
qz celsa d̄ligis. et exaltari etiā cupis. **S**z ecce intentionē tuā
optime d̄sequeris. si tu humiliaberis. **C**ur em̄ alias dixisset iacob⁹
alphei. **G**lorietur frater humilis in exaltatōe sua. **D**iuēs autēz in
humilitate sua. quod verbum ordinarius apparatus sic exponit
Gloriet̄ frater fact⁹ paup̄ et dep̄ssus inter malos. hāc hūiliatōez
intelligat apud deū exaltationē. **C**ōformiter igit̄ exponi poterit h̄
qd̄ sequit̄. diuēs autēz in humilitate sua. scz in sensu diuisionis.

Id est etiā gloriēt non in gloria diuitiarum que sicut flos feni trā,
sibit. s; i humilitate sua. i. si ipm dtingat hūiliari et dprimi. seu hu-
mitem fieri. qz sic et ipse intelligend⁹ est apud deū exaltari. et ce-
lestis regni cellam sedē dsequi. Vñ et magn⁹ pater ad hūc sensum
loquēs. cella iquit est patria. humilis est via. Ergo qui querit patri-
am. quid recusat viā. Sane qd dictū est de humiliatōe diuitis. dfor-
miter intelligendū reoz et de deiectione potētis. Audi quo ad h^o
iohānem os aureū ore suo aureo grām sentētiā cū salubri cōsilio
pferetēm. Quicūqz inquit desiderat primatū celestem. sequat⁹ hu-
militatem terrestrē. nō em̄ qui maior fuerit in honore ille maior.
s; qui iustior ille maior.

**Capitulum duodecimū dōtinēs dōsolationes hōis sup humiliatī-
one ppria in secreto vt sup humili sui accusatōe seu dōfessione pec-
catorum et pudore dōfitēdi.**

Duodecimo post pmissa ad sepe dictā dñam dōsolatricez
accessit et ali⁹ tristis. sup materia pmissi capituli pcur-
bat. sperans ab ea recipe dōsolationē. Et illa hui⁹ rei
gratia eidē tristi sex de suis puellis satis pdoneas as-
signauit.

II. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O frater cur est tibi ppria voce accusari se-
creti⁹ tam amarū. Nescis qz infirm⁹ cū gaudio sumit. vl liben-
ter. amarā potionē. ne mortē gustet amariorem. quāto pl⁹ si cōfiteri
crimina pbzeui tpe amarū existat. cū gaudio tñ ē faciēdū ne mor-
tem ppetuā quis incurrat. Nempe talis amari⁹ est nō solū rōne p-
petuitatis extensiuē. s; etiā inestimabiliter intēsiuē. Hāc nimirum
dōsideratōz etiā magn⁹ pē augustin⁹ videt⁹ habuisse. Melior est in-
quit modica amaritudo in faucib⁹. qz eternū tormentū in viscerib⁹.
Ecce dicit amaritudo in faucib⁹. scz ipsi⁹ penitentiis. ratōe amare et
lacrimose dōfessionis. S; addit modica. scz in dōpatione ad eternum
tormentū. respectu cui⁹ amare dōfessionis act⁹ est qsi aliqd momen-
taneū. quo nō solū euadit⁹ tormentū eternū. s; succedit ei etiā eter-
nū gaudiū. Testat⁹ hoc canonica petri. In tpe inquit nouissimo exul-
tabitis. modicū nūc si optet dōtristari. scz p dōfessionē lacrimosaz. vl
alias triste. qz hō dōcurrente dōcritōe triltat⁹ de peccatis. et dicit mo-
dicum. qz nō solū temp⁹ flendi. i. cū lacrimis veris. vl methapho-
ricis dōfitendi est momētaneū. et p modicitate qz qddā nūc censē-
dū. S; etiā qd philo doctissimus appellat exiguū tpe nre. hoc
totum nō est nisi quasi modicū nūc. respectu eternitatis. futuraz. p⁹
tristem dōfessionem gaudij nri duratiōz mensurantis.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O amice cur adeo tristaris de confes-
sione. qz etiam tardas incipere. Et certe prozsus insipienter.
Gaudere pot⁹ deberes de spacio pnie tibi dato qzuis breui

et incerto quo p confessionem te posses liberare a perpetua morte
Vis hoc vel sub parabola intelligere. **E**cce si alicui psona q̄ meru-
 issit uiua sepeliri darentur inducie t̄pis breuissimi. et cum hoc in-
 certi. ut si interim vnā cantionem posset pficere q̄ tūc deberet libe-
 ra esse. sm̄ autem. p̄dictam mortem subire. fatua nimis esset si sciēs
 cantare differret. et non potu⁹ de inducijs gauderet. **S**z quid. **D**o-
 fecto quelibet psona que est in peccato mortali. nisi peniteat. meru-
 it uiua sepeliri. **N**on ubicunqz. sed cū illo diuite epulone qui sepul-
 tus est in inferno. **D**ico aut̄ uiua sepeliri. quemadmodum xp̄ianissi-
 mus ille miles **S**ebastian⁹ ex libro loquens. quē añ oculos ei⁹ an-
 gelus tenere visus est. **I**n perpetuis inquit tormentis edax flāma
 incredulorū animas deuorat. que nullo termino finit̄. et ad redi-
 uiua incendia iterum qui adustus fuerat repatur. **T**ali aut̄ psona
 date sunt inducie que licz sint breuis. i. dicti exigui t̄pis de quo so-
 roz mea est p̄fata. sintqz incerti temporis cū nihil incerti⁹ hora
 mortis. cum ip̄a psona de eisdem inducijs sibi datis multū deberet
 gaudere cum possz a dicta morte seip̄am cantādo liberare infra di-
 ctas inducias sine piculosa dilatione vnā cantōz pficiendo. qua
 cantione dicit p̄s. **P**recinite dño in c̄fessione. **N**is siquidez cantio ad
 oblectandum ip̄m iudicem optime pficeret. si sup̄ uerba que c̄fitef
 exprimit ore. note formarent̄ gr̄ose. note scz fracte cordis c̄tridē.
 et hoc nō timore pene. sz ex diuino amore. qz nō clamor sz amor can-
 tat in aure dei. **A**d cuius cantionis p̄fectam pulchritudinem face-
 rent etiā note satisfactionis notabilis p̄ c̄fessorem imposita. et ma-
 xime satisfactionis in iure notate.

III. CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait **O** frater cur de c̄fessione faciēda tristaris
 que p̄s est penitentie. cum t̄p⁹ penitētie nō solum flendi. sz tē-
 pus etiā sit gaudendi. **V**is hoc scire p̄ doctorem eximium thomā
 aquinensem. **E**cce licet quadā in questione determinet q̄ de pecca-
 tis suis hō dolere debeat saltem habitualiter vsqz ad finē uite. tū
 cum hoc bene stat sm̄ eū q̄ hō iux̄ illō apostoli gaudete in dño sp̄.
 nunc actu. nunc habitu gaudeat c̄tinue. eo q̄ talis dolor de pecca-
 tis est materia gaudij spiritualis. **D**icente magno patre. penitens
 semp̄ doleat. et de dolore gaudeat. **D**eniqz iohannes os aureū pe-
 nitētie attribuit plura que oia sunt gaudiosa. **O** inquit penitētia
 que paradysum referas. c̄tricum sanas. om̄em tristem exhilaras. vitā
 de interitu reuocas. honorem r̄uocas. gratiam abundātiorem refū-
 dis. oia aduersa tu mitigas. **R**ursum noueris tempus penitentie
 cui⁹ p̄s est c̄fessio t̄p⁹ esse gratiosuz. quippe illo in t̄pe in sacramē-
 tali c̄tingit confessione. q̄ iuxta uerbum pauli ubi abundauit deli-
 ctum superabundat et gratia. **V**nde iohannes os aureum sicut pei-
 us. **O** inquit penitētia gratiam abundantiozem refundis. quod
 quia p̄cipue sperandum est fieri in humili confessione sacramentali

Idco de ofitendo peccata sua fatuū est triftari.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Nescis frater q. dñe tps ofitendi puta q. dzagesimale temp. est acceptabile. quippe idcirco in pncipio qd dzagesime legit. Ecce nunc temp. est acceptabile. Cur aut hoc? Mirum tps illd penitentie non solum ideo acceptabile est. q. ut soroz mea pzfata est. temp. est etiā gaudendi atq. tps abundant. ozis gratie. s. acceptabile dici potest etiā adhuc ex alia quadā rōe. Vis hanc scire. Ecce karissime inter oia tpa anni. temp. vernale et temp. autumnale vidēt esse tpa magis acceptabilia. Igit. si esset aliqd vnum tps qd additionem haberet vtriusq. illud ess. maxime acceptabile. Pura si ad modum temporis vernalis pulcherrimis flozibus. et ad modum temporis autumnalis abundaret nobilissimis fructib. tunc em rōne flozum visui. et ratōne fructuū ess. acceptabile gustui. S. ecce in tpe penitentie seu ofessionis faciēde vno et eodem dcurrit vtrunq. Nempe hoc tps ad modum veris abundat pulcherimis flozib. et ad modum autumnis nobilissimis fructib. Vis scire q. abundet pulcherimis flozib. Ecce p penitentiā de impio fit iust. Iust. aut germinabit sicut liliuz. et flozebit in eternum añ dñm. Igitur p quemlib. penitentez iustificatum habet quoddamō tps vernū pnt ihesus fili. syrach. figuraliter nos instruxit. Symeō inquit onie fili. quasi flos rosarū in dieb. vernis. et quasi lilia q. sunt in transitu aque. Symeō exaudibilis interpretat. penitentem signat. quem de. ad se reuertentē exaudit. dū peccata sibi dimitti petit. Qui etiam est onie fili. qui interpretatur doloz dñi. vel murmurans dño. Hic em tanq. fili. generat. in esse gratie per dolozem dñi. i. p. dstructionem et murmuratōz factā sacerdoti loco dñi quantum ad ofessōz. hic symeō est quasi flos rosaruz. quia sicut floze rosarum multū arbor decorat. Ita et p penitentiāz hō qui arbori dpatur. Vnde quātum ad ptem penitentie scz ofessionem dicit ps. ofessionem et decozem induisti. S. et pater clareualis. Ama inquit ofessionem si affectas decozem. ubi ofessio ibi pulchritudo et decor. Nō solum autem dicit. penitens quasi flos rosarum. s. additur. In dieb. vernis. ergo patet q. tps pnie similitudinem habz vernalis tps in quantum abundat spūalib. flozib. pulcherrimis. Verum q. tps pnie etiam ad modū autumnalis tps abundet fructib. optimis. Ideo dixit et iohannes fili. zacharie. Facite dignos fruct. penitentie. s. et quantum ad ptez ei. que est ofessio. Dicit paul. offeram. hostiā laudis sp. deo. id est fructum labioz ofitentium nomini ei. et salomon in puerbijs. ppter peccata inqt labioz ruina proximat malo. effugiet autem iustus de angustia. de fructu ozis sui vnusquisq. replebitur bonis. fructus ozis est fructus pure confessionis. quem fructum paulus specificat. quem inquit fructum habuistis tunc in illis. in quibus nunc erubescitis.

nam finis illorum mors est. nunc autem liberati a peccato. serui autem facti deo habetis fructum vestrum in sanctificationem. sine vero vita eterna. Sane licet johannes os aureum fructus penitentie magis specificet ut prius soror mea commemorat. **O** inquit penitentie et tamen si bene velles aduertere. fructus penitentie principali autumnus fructus assimilatur. scilicet fructus vinee. Nimirum sicut ille fructus per torcular comprimitur. et sequestratis fecibus vinum exprimitur quod deum letificat et homines. Ita similiter per torcular contritionis pressa conscientia et peccatorum fecibus sequestratis exprimitur in corde penitentie fructus sanctitatis qui letificat haut dubium christum deum et hominem. et nihilominus spiritus celestes. Quippe gaudium est angelis super uno peccatore penitentiam agente. ergo penitentie apte intelligi potest per vineam illam de qua propheta loquens zacharias. **N**unc inquit non iuxta dies priores ego faciam reliquijs populi huius dicit dominus. vinea dabit fructum suum. **N**um igitur patet quod tempus penitentie seu confessionis faciende sit ad modum temporis vernalis pulcherrimis floribus. et ad modum temporis autumnalis abundans per optimis fructibus. conditione habens temporis utriusque. merito debet esse tempus gratum et acceptabile. utpote tempus salutis et leticie. quapropter o amice tempus confitendi non deberet te aliquatenus contristare.

L. V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. **C**ur vereris frater tua peccata sacerdoti per confessionem secretam notificare. cum post notificationem ea penitus nesciat sicut homo. sed tantummodo sicut deus. Estimo quidem quod si mille hominum multitudo. vel tota patria sciret ea. soli sacerdoti libenter ea notificares. si scires ea per hoc ab omnium orum subtrahi noticia. **S**ed quid. **E**cce notificando peccata tua sacerdoti non tanquam tibi. sed tanquam deo. hoc fit pro certo. quod prius ante confessionem et contritionem sint nota deo. et celestis patrie civibus non paucis. quos etiam occulta nostra non latent. ab eorum tamen oculis seu noticia per confessionem peractam fideliter subtrahuntur. cuius deus ipse ignoscat. quasi extunc non noscat. et ab alijs ea abscondat. **A**udi magnus patrem Augustinum. quo pacto index deus et assessores peccata ignoscat. **I**usticia inquit de celo prospexit tanquam dei dentis. **D**arcamus homini huic. quia ipse sibi non pepercit. ignoscamus. quia ipse agnoscit. **A**udi quoque et de absconsione peccatorum egregius doctor gregorius. qui de hoc loqui consolabiliter reperit. **A**pud misericordem inquit iudicem nec ille fallax habetur qui ad veritatem reuertitur etiam postquam mentitur. quia omnipotens deus libenter nostram penitentiam suscipit. ipse suo iudicio hoc quod erravimus abscondit hec ille. et bene videtur hoc dictum. **N**onne enim abscondit leprosum qui maculas eius sic abluit. quod eum etiam qui leprosus prius erat adeo mundum reputat. quod amplecti eum non rennuit. **V**ere sic est in proposito

Audi doctorem prefatum. Ecce inquit ad recipiendos nos supne pietatis sin⁹ aperitur. nec maculosa in nobis vita contemnitur. per hoc q^d iniquationem nostram phozem⁹. interne iam mundicie cō cordam⁹ reuertentes nos domin⁹ clementer amplectitur. quia peccatorum vita ei esse indigna iam non potest que fletib⁹ lauatur. **S** ille et videtur intendere de fletu penitentiali quo ipse de⁹ instrumentaliter vitur ad ablutionem peccatorum. Deniq³ peccator pure cōfessionis virtute lumen gratie cōsequitur. quo etiaz ipsi hosti antiquo peccata abscondunt. **H**inc etem p^rs. peccatori sic loquit^r. cōfessionem et decorem induisti. amict⁹ lumine sicut vestimento. **L**u mine sc³ gratie dyabolum excecante. ut nesciat cōfessum vere penitentem damnabiliter accusare. deo cum suis coniudicib⁹ peccata ut p^remititur ignoscete.

CVI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. **O** frater non deberes turbari de cōfessione ratione cōfessionis seu verecundie. **S**i em cōfessionem attendis. attendas pariter p^r consolatione habenda in vera peccatoruz cōfessione. etiaz verbū illud filij syrach. **D**eo anima inquit tua nō cōfundaris dicere verum. est em cōfusio adducens peccatum. sc³ que cōfessionem impedit. et est cōfusio adducens gloziam et graciaz. sc³ qualis est illa que cōfessionem perficit. **R**ursum si verecundie erubescencia te cōturbet. nec p^rpter illam est cōfessio postponenda. **N**on solum em erubescencia quā in cōfessioe pateris est s^m doctores magna p^r satisfationis. sed etiam videtur anime magnum decorem inducere iuxta illud psalmiste. cōfessionem et decorem induisti. **S**ed dices. forte quo pacto. certe q³ ut iam per sororem meam tactū est per confessionem decore induitur homo. amict⁹ lumine sicut vestimento. **S**ed et nihil p^rhibere videtur quin rubor corpis. qⁿq³ redundet in animā. quemadmodum econuerso lumen simplicis. id est pure anime p^r utcunq³ in corp⁹ redundare iux ill⁹ euangelicum. **S**i ocul⁹ tuus fuerit simplex. sc³ ocul⁹ intentionis aie. totum corpus tuum lucidum erit. et quemadmodum claritas glozie ipsi⁹ aie per redundantia reddit corp⁹ gloziosuz corporali claritate. **V**nde quanto rubor verecundie fuerit maior. tāto in anima maior decore. et anima pulchrior. faciente tⁿ hoc p^rncipaliter rubore ignee caritatis ipam verecundiaz cōfessioez impantis.

Capitulū tredecimū cōtinet cōsolatōs sup huiliatione sui p^rpria in publico ut sup sui de crimine cōfessione publica. et sup publica penitentia.

Tredesimo post p^rmissa ad dominā cōsolatricez vene. rādā accessit et ali⁹ tristis sup materia p^rmissi capituli cupiēs cōsolari. cui mox illa ad cōsolandū eū tres de suis puellis assignauit. **CII. CONSIDERATIO.**

Prima puella sic ait. **O** aice dic q³o cur tristaris d^r tui p^rpa accusatōe et cōfessioe i publico d^r crimie cōmissio. **N**ō req³ aliā eē cāz

nisi quia times ob hoc puniri, vel alias confundi et humiliari. Sed quid? Certe de punitione propter culpam gratam consolationem poteris inuenire, si ea quae de hoc neptes mee supra tradiderunt cures ad memoriam reuocare, per que pariter et de publica penitentia poteris consolationem recipere. Verum si per hec tui sequi videas humiliationem gaudeas plane. Nimirum cum humiliatio via sit ad virtutem humilitatis, quanto magis humiliaberis, tanto perfectioris gradus virtus in te causabitur humilitatis. Is autem gradus quanti sit ponderis si vis intelligere. Audi rem gestam, vel sententiam sancti viri. Quodam namque in festo aule magistralis. Ad quod fuerant plurimi inuitati seculares et religiosi doctores et alij literati, et sic refectorio fratrum predicatorum parisijs pleno talibus personis existente. Accidit quod magister vnus vir magni nominis et valoris in scientia pariter et in vita tarde veniens, sedensque propter hoc in vna de mensis inferioribus iuxta studentem vnum quereret ab eodem quod sibi inter omnes presentes gratiosior videretur. Cui ille huiusmodi verbis vel similibus respondebat. Magister reuerende constat toti vniuersitati parisiensi quod in ea nullus vobis par in gratijs inuenitur. Ad quem magister ille. Erras inquit karissime, quia forte est hic aliquis simplex frater inter nos, qui me et omnes alios in vnicuique gradu humilitatis excedit, quem gradum in me habere vellem multo libentius quam gratias meas et omnium aliorum. Ex hoc autem tam boni, tam illuminati, et tam autentici viri iudicio plane sequitur, quod si pro tantis omnium gratijs recipiendis quis nedum libenter, sed et gaudenter publicam penitentiam agere, aut crimen suum vellet confiteri publice, gaudere habet si idem per eum fieri oportet de sui humiliatioe de qua natus est consequi talis gradus humilitatis, qui premissis preualeret gratijs vniuersis.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nescis tu karissime quod nonnunquam rebus venenosis admiscentur herbe quedam bone que cum veneno electuarium constituunt valde salubre, constat quidem hoc per artem medicine, et simile contingit reperiri etiam in morali affectione, verbi gratia, in confectioe vnguenti quod quondam illa que erat in ciuitate peccatrix maria scilicet magdalene attulit ad conuiuium vbi erat dominus inuitatus. De hoc namque vnguento loquens preclare uallis. Preciosum inquit mulcum vnguentum, quo non solum terrena domus sed etiam celestis aspergitur. Vilissime autem sunt species de quibus deficitur, et magna earum copia infra nostros oculos poterit inueniri, peccata igitur nostra plattata in conscientijs nostris, quorum numerositas pre multitudine numerari non potest species eius sunt. Ipsa ergo in mortariolo penitentie macerationis pistillo contusa et respersa, discretionis oleo doloris igne suppedito et in aeno discipline cocta, vnguentum exhibent preciosum et

acceptum pedib⁹ saluatoris. **h̄ dictus pater.** Simili ergo modo ex
 criminib⁹ sub ortis in orto cōscientie per publicā penitentiā insinu
 atis in genere, vel etiā in speciali p̄ publicā cōfessionē exp̄ssis. addi
 ta sola humili obedientia qua h̄mōi dum imponunt⁹ semp sunt exe
 quenda. adeo nobilis fit cōfectio, et ipsi homini adeo salubris deo
 Deoq; et celi habitatorib⁹ adeo grata, q̄ n̄ lo mō tanq̄ abhominā
 bilis est habenda. s; celoz dño poti⁹ cum gaudio exhibenda. **Hē**
 pe qz p̄missio unguento magdalene, teste patre clareuallis, celestis
 dom⁹ aspergebat⁹, nō est dubitandū quin et eadem dom⁹ hac cōfe
 ctione aspergat⁹, et non pauci celi habitatores eadē ex cōfectōe re
 creent⁹. **Sane** benedixi addita cū criminib⁹ publice cōfessatis hu
 mili obedientia. **Illā** etē rōne humilitatis specialiter odorifera
 est dulcisq; et sapida. quippe ratione ip̄i⁹ testante p̄i⁹ sorore mea
 odorem nardi suaussimū habet. que quidē humilitas si vt alia p̄i
 us soroz testatur ad virtutū oīm cōfert dulcoratōez, nihil p̄hibet
 quin etiā ex sua p̄prietate saltem remittat amaritudinem ei⁹ cui iū
 gatur cōfessōis criminū, imo et dulcorat virtutez obie, qua cōtingit
 ip̄a crimina publice cōfessari. **Sicut** em̄ mel cōcordat in cōfectionis
 bus medicine cū omib⁹ diuersitatib⁹ specierum, sic ex humilitatis
 dulcedine teste hugone regulari vt p̄i⁹ est recitatū. cōditun⁹ omia
 genera virtutū, cōcordat aut̄ et pater clareuallis. **Gaudēt** inquit an
 geli sup peccatrice penitentiam agente, et odoris fragrantia cele
 stis ille dūctus aspergitur, q̄ magna multitudo dulcedinis tue do
 mine in peccatricis cōfessione. **Ceterū** si criminū publica cōfessio
 cōfusionem honori derogātem inducit, illd̄ honoris tanq̄ modicuz
 potest facile cōpensari p̄ plurima magna bona obedientie qua cōtin
 git crimina cōfessari. de quib⁹ quidem obedientie bonis p̄ neptes
 meas poteris inferi⁹ edoceri.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. **Vt** quid adeo publice penitentie vel cōfes
 sionis cōfusionem tanq̄ honori tuo cōtrariā p̄horrescis. **Nescis**
 q̄ vera penitentia maiorem inducit honorez q̄ tu p̄dere possis. **Ni**
 mirum honoz quem tu p̄dis p̄ perfectam penitentiam, recompensa
 tur nedū in celo vbi gaudiū est angelis super vno peccatore peni
 tentiam agente **et.** vbi etiā ille qui h̄ fit fluminis impet⁹ scz lacri
 marum letificat ciuitatem dei. **Verū** etiā h̄ in terris nonnunq̄ vere
 penitentis caritas operit multitudinem peccatorum. presertim vi
 sa perfecta penitentia digna ad exemplū ceteroz recitari, qd̄ reue
 ra non fit sme ip̄i⁹ penitentis magna laude et honore. **Hinc** est ei
 q̄ ad honorem et dignam venerationē peccatricis penitentis sic
 canit sancta mater ecclesia. **Laudem⁹** opus dei in maria genitrice
 sed v̄rgine. **Laudem⁹** in maria peccatrice sed penitente, maria hec
 est data speculum innocentie, maria h̄ est exempluz penitentie. **De**
 niq; q̄ per proprie et publice cōfessionis cōfusionem quis possit

virtute sue penitentie gloriā consequi et honorem, hac consideratiōe patet. Nam si vas contumelie in vas glorie transire possit: ipsum liberiter illo fine se accusaret si ei possibile esset. Sed quid? Certe accusandi se possibilitas inest homini. transit etiam possibilitas de vase contumelie in vas glorie patuit in maria peccatrice. de qua maria domino gratissima cantat ad honorem eius mater ecclesia. post fluxu carnis scandala. fit ex lebece phiala. de vase contumelie, in vas translata glorie. Cogita ergo te esse vas luteū contumelie, et si ut verus penitens hoc fatearis publice te mox transire in vas glorie. ut sic magno cum honore de vase infectionis, efficiaris vas electionis. Sequere in hac parte sapientissimi salomonis consilium. Aufer inquit rubiginem de argento. scilicet per publicam penitentiam sonoro. et egredietur vas purissimum. te scilicet in vas glorie transmutato.

Capitulum decimumquartum continens consolaciones sup falsa oblocutione, seu detractiōe, et malozum infamatiōe.

Quartodecimo post premissa ad dñam consolatricem illustrissimam accessit et alius tristis super materia premissi capituli desiderans sibi consolationem impendi. huius rei gratia illa sibi de suis puellis tres satis ydoneas assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O karissime ad quid abhorres malorum oblocutiones, detractiōes, et infamatiōes, presertim falsas? Cur hac in materia tibi non sufficit quod dulcis pater clareualles sufficere docuit. Bona inquit consolatio cum et blasphemamur a malis beneficientes si recti diligunt nos. omnino sufficit aduersus os loquentium iniqua opinio bonorum cum testimonio conscientie. Hille presertim. Nec mirum quod sic dicit. Si enim recti diligunt nos, sequitur quod et laudent, quippe ex abundantia cordis os loquitur. Laudant autem nos et ipsi mali dum obloquuntur, detrahunt, vel infamare satagunt. Ut enim ait illustris Seneca. Malis displicere, laudari est. Cursum si recti diligunt nos, sequitur quod et bonum nostrum desiderant et exoptant. Sed quid? Certe non est verisimile omnino tale desiderium frustrari. quinimmo potius desiderium suum iustis dabitur teste salomone. Sufficiat ergo ut dicit pater, si recti seu iusti diligunt nos, et bona de nobis operentur cum testimonio conscientie. Nam ut etiam salomon ait. securam mens quasi iuge conuiuium.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nonne merito in eo consolaberis o amice? quod teste veritate, in re, vel in spe constat beatitudinem esse, ac per hoc gaudium inducere exclusiuum tristitie. Sic omnino. Sed quod. Defecto in premissa materia tristabili, constat teste veritate in re, vel in spe beatitudinem consistere. Ipsamque per consequens naturam esse

gaudium inducere. Dixit namq̄ dulcissimus magister dilectis discipulis. Beati estis cum maledixerint vobis homines. et dixerint omne malum aduersum vos mentientes propter me. Gaudete et exultate. quoniam merces vestra copiosa est in celis. Hec dixit. et certe iam dilectos sibi non fefellit. et existens veritas fallere non nouit. Ecce igitur cum inquit maledixerint vobis homines. et sic in persona ipsorum consolatur etiam alios sustinentes maledictiones. non ab uno tantum. sed illatas a multis. Itē dicit. et dixerint omne malum aduersum vos. et ita nullum excipit genus infamationis. addit autem mentientes. et sic consolatur potissime innocentes. quibus quidem hec pati signum est sue predestinationis. quoniam merces copiosa eos manet in celis. Dicit autem principio. Beati estis scilicet in presenti. quia qui sunt eiusdemodi presentem seu parum distantem causam habent beatitudinis sue. vel sic dicit. quia nunc beati sunt in spe. qui post modicum nunc censendum erunt in re. nec minus potest verbum magistri ad dilectos importare. Spes autem est certa expectatio future beatitudinis. Oportet ergo gaudendum hac incerta expectatione. spe inquit apostolus gaudentes. propter quod et ipse magister admonet dicens. Gaudete et exultate. quando antea hoc alio in loco manifestat. Gaudete inquit in illa die et exultate. id est in illa die qua dixerint homines omne malum aduersum vos. vel in illa die. id est in illa illustratione qua certificati estis. qua non quasi in incertum curritis. sed certitudinaliter si non ponatis obicere mercedem in celis copiosam expectatis.

III. CONSERVA.

Quercia puella sic ait. Nonne prius karissime que bona humilia- tionem consequantur didicisti. quoniam enim multa sunt et magna. idcirco de obrectationibus non turberis. cum per illas deo ordinante utiliter humiliaris. Vis hoc scire? Audi gratianum gratiose loquentem. Licet inquit detractio sit ex vitio detractentium. tamen ex iusto dei iudicio nonnunquam aduersus bonos excitatur. ut quos vel domestica presumpcio vel aliorum fauor in altum extulerat. detractio humiliet. Audi ad idem quod egregie locutus sit gregorius. prout recitat in venerabili volumine decretorum. Sicut inquit plurimi qui vitam bonorum fortasse amplius quam debet laudant. et nequa elatio de laude subrepat. permittit omnipotens deus malos in obrectatione et obiurgatione prorumpere. ut si qua culpa ab ore laudantium in corde nascitur. ab ore vituperantium suffocetur. Hinc est quod doctor gentium se in predicatione currere testatur inter infamiam et bonam famam. Qui etiam dicit ut seductores et veraces

Capitulum decimumquincum continens consolationes super accusationibus et criminationibus super maledictionibus et contumeliis super impactationibus insultationibus. et blasphemijs. et super vituperijs obprobrijs. siue contumelijs.

Quintodecimo post premissa ad sepe dictam dominam consolatricem accessit et alius tristis super turbationis premissa capitulo expressis querens consolari. cui illa eiusdem gratia propositi septem de suis puellis adiunxit

I. CONSIDERATIO.

Prima puella virum tristem aduertens esse criminaliter accusatum; et ob hoc multum conturbatum sic ait. Cur turbaris. et non potius gratularis propter hoc quod christi communicas passionibus? quippe in sua canonica petrus ait. communicantes christi passionibus gaudere. ut in reuelatione glorie eius gaudeatis exultantes. Sed quid. Certe christus passus est multipliciter accusari. Audi super hoc euangelistam marcum. Summi inquit sacerdotes cum senioribus et scribis et vniuerso concilio vincientes ihesum duxerunt et tradiderunt eum pylato. et accusabant eum summi sacerdotes in multis. Cur tu ergo accusari refugis quo potius patienter christi passibus omnibus communicando gaudere et exultare poteris.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad maledictiones respectum habens sic ait. O amice nequaquam de maledictionibus dolere deberes; si ad ea attenderes que per consequentiam inferre posses. Quenam sane illa forsitan dices. Ecce sunt bonum aliquod a deo recipiendum; et superioritatis tue argumentum natum inducere gaudium. Vis scire quod bonum sequitur. Ecce habetur Regum libro quod quidam ipsi dauid cepit maledicere et post eum iacere. cui cum quidam de famulis dauid vellet amputare caput. Dixit ipse dauid. dimitte eum ut maledicat mihi. et sequitur. respiciat me deus. et reddat mihi bonum pro maledictione hac hodierna. Hec ibi. ad quod propositus reuoca memorie verbum illud saluatoris ad discipulos. Beati estis cum maledixerint vobis homines etc. Ipsumque capiens iuxta neptis mee intellectus. plane videbis quod maledictiones quas vir iustus patitur deo propiciante bonum mercedis sequitur copiosius. Porro vis scire quod et sequitur statim in presenti maioritatis argumentum natum inducere gaudium. Audi illustrem senecam. pariter et valerium maximum. Antiqui inquit cuiusdam dicenti sibi. maledixit tibi ille. respondit. non mihi inquit. sed illi qui in se quod ille culpam agnoscit. Sed et si mihi maledicere curet non curo; quia auditus lingua debet esse robustior. cum singulis hominibus lingue sunt singule. sed aures bina. aliquatenus tamen curo. quia corpore me fateor esse superiorum. quia superioris persone usus est hoc pati. inferiori facere. gaudere itaque nisi urgente humanitate compaterer inferlici.

III. CONSIDERATIO.

110.

Tercia puella ad conuicia respectum habens sic ait. Cur conuicia perturbanis? quibus quidem laudari comprobaris. Nimirum conuicia communiter homo patitur a malis. Sed qualiter ad hec habere te debeas docet illustris seneca. Malis inquit displicere laudari est. nullam auctoritatem habet sententia ubi qui damnatus est damnat. male de me loquuntur homines qui bene nesciunt loqui. faciunt non quod mereor. sed quod solent equo animo audienda sunt imperitorum conuicia. et ad honesta vadendi contemnendus est ipse contemptus. Hec seneca. Dices forte timeo mihi obici partem vitia. Sed hoc curare hominum virtuosum non oportet. Ut enim traditur in venerabili volumine decretorum. qui propria virtute decoratur parentum suorum vitia non dedecoratur.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella tristitiam viri querulosi ex impactationibus pungi. cuius insultationibus et blasphemis puenire considerans sic ait. Expediret tibi o homo minime querulari. si tamen defectum tuum notabilem velles manifestum non fieri. quippe loquela tua. imo potius querela manifestum te facit. Iudicat quidem te igne diuini amoris. seu igneo caritatis habitu fore denudatum. Nimirum si quis vestitus esset ignea veste. parum haberet timere muscarum tactum punitum. que nec ipsum auderent contingere. Sed quid? Defecto sicut vere musce se haberent ad veram vestem si ignea esset. sic musce metaphorice dicte ad vestem igneam acceptam metaphorice. id est ad habitum ignee caritatis se videntur habere. Ita scilicet quod hanc habentem habitum presertim perfecte. non videntur ad contristandum contingere. Dices forte. que nam sunt iste musce metaphorice? Defecto huiusmodi musce sunt impactationes que ad modum muscarum sunt satis punitivae. cuiusmodi etiam musce sunt insultationes et blasphemie. Audi patrem clareuallis sic eas appellentem. Musce inquit morture miserie sunt. musce morture blasphemie sunt. musce morture insultationes sunt. Hec ille. et bene dicit morture. tum quia blasphemie et insultationes huiusmodi bonis viris illate. sunt a cordibus hominum tanquam non credibiles cito transire. tum quia etiam una cum impactationibus si fiant sunt apud ipsos bonos igne caritatis quanto citius consumpta.

IV. CONSIDERATIO.

Quinta puella ad obprobria et vituperia siue ad contumelias attendens sic ait. O amice cur de istis adeo perturbanis? quasi nescias cuius sint virtutis? Nimirum huiusmodi sunt medicamentum. tutamentum. bonitatis augmentum. sunt et ornamentum. Vis scire quod sint medicamentum? Audi patrem clareuallis. Ego inquit plagis conscientie mee nullum iudico accomodatius medicamentum obprobriis et contumeliis. Vis scire quod sint tutamentum? Audi

sanctissimum patrem gregorium. **E**it inquit ut contumelijs gratia magis q̄ ira debeat. quarum interuentu de iudice pena grauior declinari posse confiditur. **V**is scire q̄ sint bonitatis augmentum? **A**udi eundem in eodem licet non ibidem. **B**oni inquit per contumelias meliores existunt. **D**eniq; vis scire q̄ sint etiam ornamentum? **E**cce contumelie et obprobria h̄m̄oi sunt secundum iohannem os aureum. quibus iniuste passis si non indigemus in remissione peccatorum p̄pter ipsa coronabimur clarioribus coronis. quippe cōtumelia est sicut preciosus lapis in corona hominis. qui huius est nature et virtutis. q̄ facit in deo solide manere ubi homini est optime. **A**udi de hoc gregorium egregie loquentem. **I**ustus inquit miranda agit. et obprobria recipit. ut qui exire foras p̄ laudes potuit. repulsus contumelijs ad semetipsum redijt. et eo se robustius intus in deo solidat. quo foris non inuenit ubi requiescat.

CVI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. **O** karissime **C**ur tristis es ob contumelias? **P**ropter confusionem forsan inquires et glorie mee diminutionem? **N**on recte certe iudicas contumelias ad augmentum glorie conferentibus. sed patienter sufferentibus. **N**onne enī id ad glorie cōfert augmentum. quod confert ad nomen gloriofum. **D**ura ad nomen sapientis. vel ad nomen phi. nomen quidem apud veteres admodum preciosum. **V**nde et boetiana consolatrix per contrarium narrat quomodo quidam contumelias impatienter ferendo huic nomini notabiliter derogabat. dicente eo contumelias inferenti **I**ntelligis me esse philosophum. cui ille nimium mordaciter. **I**n telexeram inquit si tacuisses. cuius rei series per neptem meam superius perfectius recitatur.

CVII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. **D**ic queso mihi. **E**st ne de illo tristandū quod apud sapientissimos hominum constat fuisse materiā gaudiorum? **N**equaquā inquires. si tamen et tu fueris de numero sapientum. **S**ed quid. profecto cui sapientiaz esse patris appropriatur. illi apostoli tanq̄ ab eo ad ardua operandam. in mundum vniuersum missi. viri fuerunt sapientissimi. **Q**uippe de eisdem cantamus. **S**apientiam sanctorum narrant populi. et laudem eorum nunciat ecclesia. **Q**uid ni sapientissimos dixerim. qui tot terrarum climata peragrarunt. regesq; et regna conuerterunt. et magistro suo et domino christo subiecerunt. **S**ed quid de istis. **N**onne eis dignum esse contumelias pati materia fuit gaudij. **C**erte sic. **A**udi quid de hoc lucas referat de illis loquens. **I**bant inquit gaudentes a conspectu concilij. qm̄ digni habiti sunt pro nomine ihesu contumeliam pati. **D**igni inquit et quare. **V**ere proorsus magna dignitas ipsos premultis ad hoc electos esse. ut mundi sapientiam transcendētes. facti stulti p̄pter xp̄m̄ toti mūdo illuderent quib; dign; n̄ erat mūd;

Capitulum sedecimum continens consolationes super carentia pulchrarum rerum ad ornatum pertinentium, puta anulorum, gemmarum, et hmoi, siue sup carentia ipsius ornatus in genere in hmoi rebus consistentis.

Ex duodecimo post premissa ad dominam cōsolatricem supradictam accessit et alius tristis sup carentia premissa capitulo expressa, desiderans consolationem recipere aliqualem, cum illa huius rei gratia de suis puellis nouē deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice cur gloriari queris in gemmis? Forte respondebis q̄ ratione mire pulchritudinis in eis consistens, quo pacto per eas gloriofus fieri credens, et ammirabilis doles amissis, et letaris retentis. Sed quid? Certe pulchritudo gemmarum non est digna, q̄ de illa mireris vel q̄ doleas amissis, et letaris retentis. Nimirum per eas non redderis pulcher, gloriofus, et ammirabilis. Audi boetianam cōsolatricem. An inquit gemmarum fulgor oculos trahit? Sed siquidem est hoc splendore precii gemmarum est lux illa non hominum, quas quidem mirari homines vehementer amiror. Quid est carens anime motu atqz compage qd̄ animate rationabiliqz nature pulchrum esse in re videatur, que tā et si conditoris opera suiqz dist^one postreme aliquid pulchritudinis trahunt infra nostram cum excellentiam collate admiratio, nem nostram nullo modo merebantur, sequitur celum, sidera, lunā, solemqz miramur. Num te horū aliqd̄ attingit? Num audes alicuius talium splendore gloriari? An vernis floribz ipse distingueris, qd̄ inanibz gaudijs rapis? Quid externa bona p̄ tuis amplexaris? Nunquit tua faciet esse fortuna, que a te natura rerū fecit aliena? Ex quibus omnibus nihil horum que tu in tuis computabas bonis tuis esse liquido monstratur. Quibus si nihil inest appetende pulchritudinis, quid est q̄ amissis doleas, vel letaris retentis? Quasi natura pulchra sunt quid id tua refert, naz hec per se a tuis quoqz operibus sequestrata placuissent.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Cur ornari queris rebus aureis atqz gemmis in iniuriam tui conditoris? An nescis q̄ iniuriarū digne vīdicandaz optimo faceret artificii qui presumeret ad eius opus pulcherrimum et exquisite factum emendandum conari. Eatearis h^o necesse est. Sed quid? Profecto homo ab optimo factus est artifice, atqz ei quodammodo consimilis mente. Ad ymaginem quippe dei factus est homo, est autem et menti corp^o adaptatum in debita p̄positione, a qua quidem discreparet, si quicq̄ ei ornamenti maxime rerum infimarum superaddi contingeret. Nonne ergo omnipotentis artificis vindictam melius esset non mereri, q̄ cum eius iniuria

quibusuis velle ornamenti emendari. Hanc reuera iniuriam deo non faciunt alia quecumq; animalia. que illa qua a dditore habet pulchritudine sunt contenta. Num leonem vidisti regem alium se coronantem rosis. Num aquilam se ornantem gemmis. forsitan faceret symia que hoc didicisset ab hominibus fatuis. qui et ipsi symie sua assimilantur fatuitate. Audi illam industriam Boetianam consolatricem. Alia quidem inquit sui contenta sunt. Vos aut deo mente conformes a rebus infimis excellentis nature ornamenta captatis. nec intelligitis quantam conditori vestro faciatis iniuriam. Ille genus humanum terrenis opibus prestare voluit. vos dignitatem vestram infra infima queq; detruditis. *hec illa consolatrix.*

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Cur reb⁹ qris ornari nature tue extraneis. Auro scilicet siue gemmis. An nescis stultum esse conari ad impossibile. Porro q de talib⁹ que dicte sunt rebus ornari sic impossibile. Si scire velis. Audi prefatam boetianam consolatrice⁹. Qm inquit late patet vester hic error. qui ornari posse aliquid ornamentis existimatis alienis. Et id fieri nequit. Naz siquid ex appositis luceat ipsa quide⁹ que sunt apposita laudant. Illud vero hys tectum atq; velatum in sua nihilominus feditate perdurat. *hec illa.*

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Cur auro et gemmis ornari desideras. Eraras omnino. desiderium quide⁹ omne non nisi boni potest esse. Omnia namq; bonum appetunt secundum mundi sapientem. qsi non verum. apparens autem bonum fuerit. constat q erratur. Et vero si scire volueris aurum atq; gemmas possidere vere bonum non esse. Audi gnatam inter bonum et malum discernendi boetianam consolatricem. Ego inquit nego vllum esse bonum quod noceat habenti. Num id mentior. minime inquis. atq; diuitie possidentib⁹ per sepe nocuerunt. *hec illa.* que quia id deducit de auro et gemmis ad diuitias pertinentibus. per hoc q hec adeptus desistit esse securus. Idcirco sequenti metro sic dicit exclamando. Heu primus qis fuit ille auri qui pondera tecti. Gemmasq; latere volentes preciosa pericula fodit.

IV. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. Tu cuius desiderium in corporis fertur ornamenta. cur non potius curas q ornatur tota tua persona. que profecto eo ornatum perdit. quo se corporaliter ornare querit. Audi archiantistitem ambrosiuz. neglecta inquit decoris cura pl⁹ placet. et hoc ipsum q nos non ornamus ornatus est. *hec ille.* Sed quid. Nonne econtra hominis persona ex corpore consistens et aia suu p hoc pdit ornatu. q studet ornare corp⁹ suu. Certe sic. Audi illu cyprianu d ornatu corporis loquente. et i pdito⁹ ornat⁹ psone referente. Auro iqt et moilib⁹ adornate. ornata mnis et corporis pdiderunt

Sed quo pacto forsan inquires: Ecce si mens esset ornata virtutibus cum illa. ut forma sit tota in qualibet parte corporis una cum suis accidentibus: sequeretur mediante ea eisdem virtutibus ornatus esse et corpus. quemadmodum cuidam saluator ait. Si oculus tuus fuerit simplex: totum corpus tuum lucidum erit. scilicet luce ante simplicitate seu puritate metalis oculi. scilicet pure intentionis communicata mediante ea. vel insensibiliter ipsi corpori. perditio igitur cultus mentis. perditur mediante ea prius habitus etiam cultus corporis. Sed quid? Certe curare nimum de corporis ornatus. est argumentum perditum esse ornatum mentis consistentem in virtutibus. Hic namque dicit pater clarevallensis. non tanto curaretur corporis cultus. nisi prius neglecta fuisset mens inculta virtutibus.

VI. CONSERVATIO.

¶ Sexta puella sic ait. Cur homo tantum curas de ornatu corporis. per quod te ipsum vel principale tuum seruum facis. te quidem demonum. principale autem tuum. id est hominem tuum interiore corporis seruum. Vis scire de primo? Ecce ex dicto magni patris in volumine decretorum recitato aperte colligitur. quod ornatus meretricis non est ad placendum hominibus supple tantum. sed ad seruandum demonibus. Doctro quod homo se ornando corporaliter. presertim nimis studiose principale suum. id est hominem interiore corporis seruum faciat patet. nam qui seruit corpori. seruus est corporis. sed non principale hominis seruit corpori. quando sic ei intendit quod multum studet eius ornatus. certe sic. tunc enim ad ipsum sic se habet sicut ancilla dominam suam ornans. vel sicut seruus dominum suum armans. Certe non est hec mutatio dextere excelsi. sed dyabolici consilij quo de domino fit seruus. et de seruo dominus. O homo interiore cui natura dedit dominum esse scilicet actuum tuorum. cur te ipsum negligis. et non te. sed corpus quod iure seruus est. preciosius te ornare conaris. quo non sicut dominus corporis. sed ut seruus eius operari videris. et dominio priuaris.

VII. CONSIDERATIO.

¶ Septima puella sic ait. O karissime. si quis sciret ornatum suum esse venenosum et simul multos occidere. natum. nimium crudelis esset si non postponeret ipsum. Sed quid? Profecto tam viri quam mulieris ornatus est utique venenosus. simulque multos occidere natus. et esto quod inde nullum sequatur damnum. per eum tamen meretur quis eternum supplicium. Audi de hoc venerabilem ieronimum. Si inquit vir vel mulier se ornauerit. et vultus hominum ad se prouocauerit. et si nullum inde sequatur damnum. iudicium tamen patietur eternum. quia venenum attulit si fuisset qui biberet. hec ille.

ps.

CVIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Nescis homo egregium verbum gregori in decretorum venerabili volumine recitatum. Nichil inquit fulget in episcopali ceruice splendidius quam humilitas. Hoc ipso ergo quod episcopus. et pari modo etiam alius exteriori ornatu qui superbiam natus est inducere superbire incipit. ornatum humilitatis perdit. Itaque iuxta premissam auctoritatem decreti. eo perdit ornatum excellentiorem et fulgentiorem. quo querit habere inferiorem. scilicet exterioriorem. et nonne hoc stulticie est. vel melius dicam insanie. cum non concordet sane doctrine que longe lateque inuenitur tam in canonicis quam in canonicis scripturis de ipsa humilitate hominem perornate. gratumque et gratiosum ipsum faciente. Nimirum homo humilis. gratus est humilibus ratione similitudinis. gratus quoque est superbis. eo quod non resistit ipsis.

CIX. CONSIDERATIO.

Quina puella sic ait. Tu cuius desiderium non in anime. sed in corporis fertur ornamenta. contra te militat per sororem meam superius recitata venerabilis jeronimi auctoritas qua dicit. Non mediocriter errant qui magno bono preferunt mediocre bonum. Sed quid. Nonne magna bona sunt anime ornamenta. respectu quorum hautdubius ornamenta corporis nec mediocria bona dici possunt hinc est quod corporis ornamenta nequaquam sunt ornamentis anime preferenda. sed bene e contra. Quemadmodum fecit beata agnes. que cum preciosissima corporis ornamenta a prefecto filio sibi oblata quasi stercoza refutasset. et ipse multo maiora promitteret. tale ferret ei dedisse responsum. Discede a me pabulum mortis. Quia ab alio amatore preuenta sum. et hec dicens de christo intendebat. De quo ratione ornamentorum anime metaphoricè expressorum teste sua historia sic dicebat. Anulo suo subarravit me. et immensis monilibus ornauit me. dexteram meam. et collum meum cinxit lapidibus preciosis. tradidit auribus meis inestimabiles margaritas. et circumdedit me vernantibus atque choruscantibus gemmis. hec illa. intendens anime ornamenta pro ornamentis corporis spreto. a christo accepta esse immensa et inestimabilia. et quasi respectu ornamentorum corporis infinita. Quippe ornamenta illa licet secundum metaphoraz communicent in vocabulis cum ornamentis corporis. tamen quia hoc fit cum addicamento infinitatis et inestimabilitatis admirabiles. et corporalibus rebus incomparabiles signant perfectiones. Anulus nempe signat fidem seu fidelitatem diuini spiritus salicij. Monilia salutaria monita luciflua commendata peccatori. Lapidibus preciosi diuerse virtutis. varietatem virtutum. ad dexteram recte operationis. et ad collum erectum recte ad caput christi intentionis conferentium. Margarite perlucide pure inspirationis. verba denotant ad aures interioris auditus perficiendum. Sed gemme

vernantes atq; choruscantes vno in loco signat florem virginita-
tis. et splendidam virtutem humilitatis secundum patres clareual-
lis. qui et alio loco de humilitate loquens. Nulla inquit splendi-
di or gemma in omni precipue ornatu summi pontificis. Dic ergo q;
so nonne hec anime ornamenta sunt corporis ornamentis quibus vo-
ce similibus preferenda et preeligenda. Sunt omnino. Presertim
cum hec spiritualia. vel non simul simpliciter. vel non eque perfe-
cte cum ipsis corporalibus haberi possint. quin immo ut premittit
teste cypriano. auro et margaritis et monilibus adornate. ornamen-
ta mentis et corporis perdidit.

**Capitulum decimumseptimum continens consolationes super ca-
rentia ornatus vestium. et super confusione et verecundia ratione vi-
litate earum.**

Decimo septimo post premissa ad principalem consola-
tricem accessit et alius tristis querens super carentia
et confusione premissis capitulo expressis consolari.
at illa eidem tres de suis puellis eiusdem consolatior-
nis gratia deputavit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Nonne bona est consolatio coram iudice?
non habere testem contra se de vicio vel de crimine. Sed quid?
Certe non est vnus tm iudex hominis. immo tot sunt iudices quot
intuentes coram quibus ornatu carens. caret teste contra se de vi-
tio vanitatis. sicut econtra qui se notabiliter ornat ipse contra se-
ipsum predicti teste vicii sibi parat. ut patet per doctores sanctos
contra ornatum vestium predicantes seu scribentes. Audi super h^o
sanctissimum patrem gregorium. **Q** inquit pro sola inani gloria
vestimentum preciosius queritur res ipsa testatur. quia nemo vult
ibi preciosis vestib⁹ indui: vbi ab alijs non possit videri. Audi ad
idem etiam patrem clareualis. Vanum inquit cor. vanitatis noti-
ciaz ingerit corpori. et exterior superfluitas. interioris vanitatis iu-
dicium est. mollia indumenta. animi molliciem iudicant.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O si adhuc verba sanctorum audires. ea-
q; ordinata voluntate caperes. nequaquam de ornatu vestium tm
curares. Ecce enim ex verbis magni patris augustini in decretorum
libro sic legitur. Verus ornatu. maxime christianorum et xpianar-
um nullus fucus mendax vestisq; pompa. s; mores boni sunt. h^o
autem ex verbo pro certo sequitur. q; vlt non creatur de ornatu xpi-
anorum vel de non vero. quando queritur pompa seu resplendentia
vestimenti. et negligunt mores boni. Si g^o d non vero es. dicitur. tunc vi-
ctur vtiq; nec magnanimus. nec ornat⁹ es. Sicut em non verus ignis
non est ignis. ita non verus cultus non est cultus. quemadmodum econtra dicit
magnus pater. Neglecta mundicia. et iculea vestis. cultus ipse sine cultu

Nimirum hic cultus sine cultu consistit in bonis moribus; non in re
splendentia exterioris vestitus. Sane licet boni mores etiam exte-
riores ornent hominem plurimum. magis tamen ex quibus procedunt
interiores virtutes habitus. Hinc namque psalmista ait. Ois
gloria filie regis ab intus in simbrijs aureis. circumamicta varie-
tatis. Nimirum filia regis est anima deuota que nedum creatio-
ne. sed et casta generatione cum caritate est regis seculorum filia.
Vnde absit huic gloriari in vestimentis forissecus splendidis. sed
ab intus in simbrijs aureis. id est finibus virtutum excellentibus.
ipsarumque variarum virtutum circumamicti varietatibus.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O si scires homo quantum ipsis angelis
deoque placet vile vestimentum. minime curares tibi compara-
re ornatum. Quod enim angelis placeant vilia vestimenta. et ad eos li-
bentius declinent qui habent ea. hoc dulcis pater clareuallis no-
bis hunc in modum manifestare curauit. Quia multa inquit ipsa die
natiuitatis dominice gemmis et auro fulgent altaria. quantum ubi-
que pallis adornantur parietes. putas ad hec angeli diuertent. et pa-
nosos declinabunt homines. Si ita est. cur magis apparuerunt omni-
um pastoribus. quam regibus terre. templique sacerdotibus. Non igitur
oportet confundi. non oportet erubescere si contingat hijs panos-
is quos angeli visitant vilitate vestium assimilari. immo et ipsi re-
gi. ubi est inquit magi qui natus est rex iudeorum. Sed de hoc re-
ge. immo de mundi saluatore post premissa sua verba subiungit pa-
ter clareuallis. Cur inquit et ipse saluator cuius est aurum pariter
et argentum. sacram in suo corpore paupertatem dedicat. Tunc cer-
te cur ipsam tam sollicito paupertatem angelus enarrat. Hoc inquit
vobis signum. inuenietis infantem. pannis inuolutum. etc. Sed quid.
Nunquid pannis de serico vel de auro formatis. certe nequaquam hoc
credendum est. sed probabilius ut per neptem meam infra patebit.
de pannis huiusmodi in quibus ipse pastor omnium pastores dile-
xit tanquam sibi similes ratione dicte pannositatis.

Capitulum decimum octauum de uisitatione solatio super carentia solen-
nis habitationis. et ornate suppellectilis. ac super carentia fami-
lie ad honorem facientis.

Decimo octauo ad dominam consolatricem principaliter
accessit et alius tristis. querens consolari super caren-
tijs premissis capitulo expressis. cui illa mox de suis pu-
ellis quatuor assignauit.

CI. CONSIDERATIO.

Prima puella ad habitationem respiciens sic ait. Quis peregrini-
cus nisi vel proesus stultus in terra peregrinationis sue curaret

sibi de habitatione solenni prouidere. et se per hoc de picturis et
sculpturis ac alijs ornatib⁹ sollicitando circa et extra suam patriā
notabiliter arrestare. **Esset hoc p̄ certo nimis fatuus. quod et meri-**
to secundum sanctos viros inuenitur reprobatum. Dices forte h⁹
non videtur. Nam templum salomonis fuit pulcherrimum. atqz
per omnia sumptuosum. cuius edificia hodie sunt in memoria tan-
q̄ laude digna. Verum dicis. sed tu erras in cōsequencia. Audi ve-
nerabilis jeronimi sententiam libro decretorum inductaz. Hic em̄
pater venerandus non solum secularia et prophana edificia repro-
bat. sed etiam sacra vel sacrandā dicens sic. Multi edificant parie-
tes marmora nitent. auro splendent laquearia. gemmis altare di-
stinguitur. et quia hoc dicit detestando. ideo subiungit dicens. He-
qz mihi aliquis opponat diues in iudea templuz. mensaz. lucernas.
turibula. patellas. ciphos. mortariola. et cetera ex auro fabricata
tunc h̄ probabantur a domino. quādo sacerdotes hostias immola-
bant. et sanguis pecudum erat remissio peccatorū. quanq̄ hec oia
precesserint in figura. scripta sunt autem propter nos. in quos fi-
nes seculozum deuenerunt. Hunc vero cum paupertatez dom⁹ sue
pauper domin⁹ dedicauit. Dormemus crucem. et diuitias lutuz pu-
temus. Hec ille venerandus. Non igitur curemus ut diuitie appa-
reant in habitationibus nostris. si lutum sunt putande. quis enim
vellet de luto gloriari. aut de luteis edificijs reputari gloriofus.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. **Nescis tu q̄ angelis suis deus manda-**
uit de te ut custodiant te in omnib⁹ vijs tuis. quibus scilicet
peregrinans a domino. In vijs inq̄. Nunquit non et in hospitijz
tuis proprijs. Credo plane q̄ sic. si tamen sint humilia. Si vero al-
ta sint et nimis sumptuosa dubium esse poterit. qualia vel ratione
dubij huiusmodi sunt vitanda. Ne scilicet angeli hominem vel
pro tempore quo ad loca. vel quo ad preservationem a pena vel a
culpa derelinquant. Pro dubio huiusmodi reuoca ad memoriaz
verbum patris clareuallis per neptem meam prius inductuz. Qm̄
multa inquit ipso die natiuitatis dominice gemis et auro fulgent
altaria. quantum vbiqz pallis adornantur parietes. Putas ad hec
angeli diuertent. si ita est. cur magis apparuerunt ouium pastorib⁹
q̄ regibus terre. templiqz sacerdotibus. Hec pater ille. et ecce
cum de habitatione dicamus domino in collecta. Angeli tui san-
cti habitantes in ea nos in pace custodiant. scilicet contra insidi-
as inimici. de quibus premititur si nichilomin⁹ dictus pater du-
bitat an angeli diuertant ad huiusmodi sacra loca excessiue orna-
ta. quantum tunc poterit esse dubiuz. an ipsi angeli custodes hois
ipsum custodiendum comitari dignentur ad alta edificia. vana pa-
riter et prophana. Qz si angeli sancti ibi non fuerint. patebit inha-
bitans iuxta prememoratam collectam insidijs inimici.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad ornatum attendens suppellectilis sic ait. Illis merito debemus carere. que sanctorum digna sunt reprobatione. Sed quid? Profecto suppellex preciosa a sanctis reprobat. Audi de hoc doctissimumque insignem Jeronimum Inter sericum inquit et lintheamina quibus videris fulgidus et formosus. intellige te nudum. conscissum. sordidum. mendicantem. hec Jeronimus. Et nota quod dicit nudum. id est sine habitu virtutum. conscissum. id est sine integritate spiritus. sordidum scilicet stercoreibus. de quibus dicit paulus. omnia arbitror ut stercorea. mendicantem. scilicet a vermibus sericum. ab agro linum. a filatricibus et textricibus pannum lineum. Sane si suppellectilem preciosam et ornatum haberes. qua credulitate posses de illa gloriari? Videns multitudinem pauperum copiosam et non deficientem. quippe pauperes inquit christus semper habetis vobiscum. Exemplum potius attendere deberes sancti viri beati dominici. de quo adhuc seculari et iuvene existente legitur quod dum illo in tempore quo paupertatis studuit fames inualesceret. venditis libris et suppellectili quam habebat omnia in elemosinam est largitus.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella ad carentiam attendens familie sic ait. Cur confusionis et verecundie rubore confundaris propter carentiam familie ad honorem reputas facientis? Audi boetianam consolatrice te vel in parte consolantem. An vero inquit te longus ordo famulorum facit esse felicem. qui si vitiosi moribus sint perniciose domus sarcina et ipsi domino vehementer inimica. Sin vero propter quoniam modo aliena probitas in tuis numerabitur operibus? hec illa. Deinde si aliena probitas in aliorum operibus non est numeranda. multo minus in eius gloria pro tollenda confusione et verecundia ex carentia familie habita. Denique quo carentia familie magis est in gloria. confaltem quem humiliat. constituet apud superos in maiori gloria. quippe ut ait eliphaz themanites. qui humiliatus fuerit erit in gloria.

Capitulum decimumnonum continens consolationes super confusionibus habitis et specialiter ratione incarcerationis vel illationis alterius pene confusibilis aut etiam turpis mortis.

Quononono post premissa ad predictam dominam consolatricem accessit et alius tristis querens consolationem recipere tam super confusione in genere quam in speciali super confusionibus premissis capitulo expressis. cui mox illa domina huius rei gratia de suis puellis tres pdoneas assignavit.

II. CONSIDERATIO.

Prima puella contra confusionem in genere sic ait. **O** amice d' confusionem patientibus. **A**udi verbum psalmiste. **I**mples inquit facies eorum ignominia. et querent nomen tuum domine. **C**onfusio ergo seu ignominia ad querendum nomen domini occasio est siue causa. **Q**uod inquires nomē. **C**erte nomen eius ihesus. qđ pfecto adeo est dulce. qđ remedium est ignominie. utpote faciens hominem confusionis. et ignominie amaritudinem non sentire p̄ sua dulcedine. **M**iruz secundum dulcissimum illum patre clareualis. **I**hesus est mel in ore. melos in aure. iubilus in corde. **D**enique non est tristandum de confusione. nisi dumtaxat peccatū adducēte. **O**mnis enim alia quia hominem humiliat. gloriā adducit. qđ p̄ ut soror mea prefata est. qui humiliat⁹ fuerit erit i gloria. **H**oc autem de confusione directe alter ihesus filius syrach diuisione per immediata aperte innuit. **E**st inquit confusio adducens peccatū. et est confusio adducens gloriā et gratiam. dicit gloriā et addit gratiam. quasi dicat. est adducens gloriā quaz consequit⁹ non liuor vel inuidia. sed fauor et gratia.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella confusionem incarcerationis vel alterius pene confusibilis attendens sic ait. **O** homo pena tua aut illata est sine culpa. aut p̄ vera culpa. **S**iquidem sine culpa. o quantam laudem hoc meretur. **A**udi magnum patrem **A**ugustinum. **N**on ita inquit laudam⁹ ioseph cum frumentum distribuebat. sicut euz carcerem habitabat. **H**ec pater ille. nec est mirum dictū. malum enim confusionis apud paucos presertim valore exiguos nequaquā tanti est quanti est ponderis bonū glorie apud multos viros gloriosos. **S**ed quid. **D**efecto esto qđ omnes mortales confusionem pene sine culpa illate nescirent esse illatam sine culpa. minim⁹ hic esset numerus respectu immortalium apud quos innumerabiles pariter et gloriosos ipsi punito sine culpa gloria maxima deberetur. **D**ozro si pena infertur etiam pro vera culpa. tunc est attendendum qđ nequaquā tritari habet qui per modicam penam maximam euadit. nec qui verecundiam maiorem per minorem. **A**udi quid ad propositū **proclus** quidam dicat. **N**eqz em̄ inquit corpori secari solum et vri malum. sed languere sectione et vltione indigens. non ergo p̄uidencie remissio est. sed intentio non dū puniri a puniente. recte etenim vere hec maxima punitio in malo manere impunitum. et siqz videre seipsum posset talē habitū habentem. tūc utiqz gerneret entem seipsum. **H**ec philosophus ille. sed quo ille gerneret si impunitum se videret. eo utiqz et intra se de se tali viso qđ de se punito magis erubesceret.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella turpis mortis confusionem attendens sic ait. **U**turpis mors inferatur ex condigno. tunc utiq; iuxta precedentem proeli sententiam minus est malum ea puniri. q̄ impunituz remanere. **S**i vero bono viro et virtuoso inferatur. tunc amittit turpitudinis rationem. **A**udi super hoc et prosperum satis prospere concludentem. **N**on est inquit putanda mors mala; quam bona processit vita. **A**udi quoq; et tullianam sententiam. **N**equa q̄ inquit viro forti turpis mors accedere potest. **D**eniq; secundum illustre **Boetium**. omne quod recipitur. per modum recipientis recipitur. **Q**uomodo igitur possibile erit bonum virum malam recipere mortem?

Capitulum vicesimum continens consolationes super verecundia et confusione ratione sterilitatis et generandi impotentie.

Vicesimo post premissa ad illustrem dominam consolatricem accessit et alia persona tristis super materia premissi capituli querens beneficium consolationis. **T**unc illa eidem huius rei gratia de suis puellis illico duas adiunxit.

C. I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad impotentiam viri tristis considerationem dirigens sic ait. **N**oli amice tritari. vel enim es impotens naturaliter. vel talis factus maleficio. **S**iquidem maleficio. quandam inferius neptem meaz visites. et consolatione poteris reportare. **S**in autem naturaliter. nec hoc te debet ratione carentie liberozum perturbare prout per eandem neptem. ac etiam per alias pei9 tibi poterit declarari. **V**erum si ex hoc confunderis. et fortassis eris mulieribus minus gratus. cogita illas esse meretrices. et ipsarum favorem merito contemnendum. teq; propter hoc apud personas sexus utriusq; sapientes et honestas minime esse confusum. qd̄q; nec curandum est fatuis displicere. **Q**ui forsan uxore habeas. que hac de causa contra te iudicialiter agat ad divortium. si pro ipsa contra te sententiatum fuerit. reputa pro te notabiliter factum esse. ut pote qui per hoc es a meretrice absolutus. **V**ere etenim felix est h̄ impotentia que tibi potentiam tribuit ab uxore meretricula recedendi. **D**eniq; consideres q̄ deuotionis gratia ac castitatis amore ut plurimi sancti viri seipso castrantes. atq; utilitatis causa. ut reginarum eunuchi per castrationem elegerunt fieri impotentes. et si natura hoc tibi dedit. aliqua saltem intentione consimili poteris consolari.

C. II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sterilitatis obprobriū considerans sic ait. **O** bona amica cur turbaris cum rachele infecunda jacob viro suo dicente. **D**a mihi liberos. alioquin moriar. **C**ur nō poti9 scripturaz

attendis quare regum libro dicitur. sterilis peperit plurimos. quia
si dicatur ad pariendum plurimos filios. sterilis est aptior quam fe-
cunda. **H**inc etenim filius amos. **L**auda inquit sterilis que non pa-
ris. quod et paulus inducit. **L**etare sterilis que non parit. et uter-
que pro causa subdit. quia multi filii deserte magis quam ei que habet
virum. **N**empe quoniam mulier innupta et virgo cogitat que domini
sunt. sane possunt hec intelligi de spiritualibus filiis conceptis in
ventre mentis. seu in cubili cordis. **Q**ui nimirum filii sunt sancta-
rum cogitationum actus meritorij. quippe sicut filiis propria habe-
tur hereditas dicente paulo. si filius. et heres. **I**ta talibus actibus
debetur hereditas celestis regni. **S**unt enim coheredes christi. quia
heredes dei patris pulchra et casta generatio ab eo immediate spe-
ciali influenza procreati. **N**on enim sufficeret generalis influenza
ut in generatione fructuosa in arboribus. siue in quacunque alia naturali
generatione. sed omnino ad dictorum procreationem filiorum. scilicet
actuum meritoriorum necessaria existit specialis influenza patris
celestis. qui ideo dicit nobis. sine me nichil potestis facere. **N**ichil
inquit supple boni meritorij seu uniuersaliter moraliter boni. **V**e-
rum licet quantum ad carnales filios scriptura dicat. mulier cum
parit tristitiam habet. **T**amen de proposito quantum ad dictos
spirituales non sic. sed concipiens eos potius iuxta premissum ver-
bum doctoris gentium atque filii amos. **L**etari habet et laudare su-
um creatorem per quem habet tales filios et tam multos. valens
scilicet infra diem naturalem mille tales filios concipere in mente. ac
deinde parere exterioris operis manifestatione. **L**audet itaque eorum
mater et letetur multiplici ratione gloriando scilicet de dicto patre quia
si suo viro pulcherrimo. qui est quidem secundum illustrem boetium
pulchrum pulcherrimus ipse mundum mente gerens. **N**obilissimo
De quo idem dicit. **M**ortales cunctos odit nobile germen **D**itissi-
mo. qui est ut dicit paulus. **D**iuies in omnes qui inuocant illum. **D**o-
tentissimo. qui est ut idem dicit solus potens rex regum. et dominus
dominantium. **E**cundissimo qui numero sponsarum suarum quasi
infinitam prolem potest procreare in momento virtuosissimo. sola-
ciosissimo. et gratissimo. **Q**uippe ipse est dominus virtutum. et voca-
tus deus solacii. et deus omnis gratie. **A**c deus totius consolati-
onis. **R**ursum persona concipiens et pariens dictos filios spiritu-
ales laudet creatorem suum. et letetur de ipsis tanquam filiis optime
conditionatis. **H**ij nimirum nunquam eiulant. nunquam famescunt. nunquam
infirmantur semper sunt viuidi. primo et vita dicti. quippe secun-
dum illum aristotelem. operatio intellectus est vita. **S**unt quoque et
libere conditionis. utpote secundum eundem existentes gratia sui
Hij etiam filii concipiuntur et pariuntur sine dolore. immo cum san-
cta delectatione. habetur cum virginitatis honore. saluo virginali
pudore. scilicet et omnes homini filii sunt sancti non solum saluandi. suntque

alus et perfectio vocati. qui sue matri quandam salutem formaliter offerunt in hac vita. atque nihilominus salutem ei mercantur eternam in patria. **Q**uamvis ergo gaudendum est de eis. multas quidem reos esse virgines. que propter habendam prolem ita sanctas sicut est euangelista iohannes. vel baptista. virginitatem perdere forsitan non curarent. Quanto igitur magis de predictis filiis est gaudendum. qui adeo sunt essentialiter sancti quod nec baptista. nec euangelista. nec etiam virgo beata dei mater alma sine talibus habitis vel habendis sanctitatem habuisset.

ExPLICIT quartus liber de consolatione theologie. Incipit liber quintus continens consolationum remedia oportuna contra illa turbativa que opponuntur potestati et dignitati. **C**apitulum primum continens consolationes super carentia temporalis potestatis. seu potentie. atque dignitatis.

Quinto principaliter septem tristibus supradicte domine consolatrici principali appropinquantibus. et ei astantibus coram. unus ex eis ante ceteros hijs eam verbis fuit allocutus. domina illustrissima turbo nimis de temporalis potestatis seu potentie atque dignitatis carentia. et peto ut me super hoc dignemini consolari. At illa eidem mox huius rei gratia de suis puellis sex assignavit

I. CONSIDERATIO.

Prima puella contra querelam de potentie. seu potestatis carentia sic ait. **O** homo qui potentiam appetis ut de eius carentia consolaberis animadvertere que sequuntur. Scias pro certo quod quanto potentes in statu fuerint altiori. tanto in periculo maiori versantur. **N**overis magnum patrem **A**ugustinum hanc sententiam in clericorum regula affirmasse. **N**overis eundem pro eadem sententia sic quoque exemplificasse. **M**ultus inquit duces et principes. quam milites ab hostibus appetuntur. et violentius impulsantur ventis et turbinibus culmina quecumque sunt altiora. **I**deo magisque quo plus ceteris unusquisque potest sciat esse sibi metuendum. **H**ec ille pater. **Q**uid ergo optabilem potentiam tu existimas quam perpetui atque temporalis distantis parumper atque imminentis casus periculum manet. **P**ericulum inquam maioris multo miserie quasi si potentes ante casum non fuissent. **Q**ueso bene memineris quod uti supradictum recordeor. **I**nfelicissimum infortunij genus est fuisse felicem. **N**unc quoque flagito ut attendas quam securi sint potentes a casu. **E**xemplis hinc discere magnatum diversorum. **E**cce quid de regum statu qui firmiori folio subsistere videtur. illa boeriana consolatrix in longum retro experta. utpote eum plena tradiderit. **O**lea est inquit exemplorum vetustas. plena etiam